

Sprawozdanie z konsultacji z organizacjami pozarządowymi i podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

Informacje o konsultacjach i sprawozdanie z ich przebiegu zamieściliśmy na stronie http://konsultacje.um.warszawa.pl/dla_ngo_strategia_spoleczna

Konsultowaliśmy projekt Strategii rozwiązywania problemów społecznych m.st. Warszawy na lata 2021-2030. Wskazuje ona kierunki doskonalenia wsparcia osób i rodzin w trudnej sytuacji, której nie są w stanie przezwyciężyć samodzielnie.

Dzięki realizacji strategii będziemy wspierać samodzielność osób i rodzin w trudnej sytuacji. Strategia wzmocni solidarność społeczną. Dzięki niej zapewnimy usługi społeczne „szyte na miarę”, lepiej dopasowane do potrzeb osób i rodzin w trudnej sytuacji życiowej. Zbudujemy dobry wizerunek pomocy społecznej, dzięki temu mieszkańcy chętniej będą korzystać ze wsparcia.

Uczestnicy

W konsultacjach projektu Strategii rozwiązywania problemów społecznych wzięło udział 126 osób, w tym: 59 mieszkańców i 26 przedstawicieli warszawskich organizacji pozarządowych oraz 41 przedstawicieli Urzędu m.st. Warszawy i różnych instytucji pomocy społecznej. Silną reprezentację stanowili seniorzy z rad seniorów i organizacji pozarządowych działających na rzecz seniorów. Niektórzy uczestnicy brali udział w kilku spotkaniach. Transmisja ze spotkania, na którym zaprezentowaliśmy strategię osiągnęła 254 wyświetlenia w dniu zakończenia konsultacji.

Często przedstawiciele organizacji pozarządowych i osoby korzystające z ich wsparcia wspólnie uczestniczyli w spotkaniach. Łącznie otrzymaliśmy 135 uwag, w tym 33 uwagi od mieszkańców i 102 od organizacji pozarządowych i różnorodnych uczestników spotkań, które odbyły się w ramach konsultacji.

Kalendarium

Konsultacje trwały od 12.02.2021 do 31.03.2021. Odbyły się następujące spotkania:

- prezentacja projektu Strategii rozwiązywania problemów społecznych na YouTube – 22.02 g. 17-19
- 6 warsztatów dla organizacji pozarządowych dotyczących:
 - dzieci, młodzieży i rodziny – 1.03, g. 9-11,
 - osób najuboższych – 8.03, g. 9-11,
 - osób z niepełnosprawnościami – 10.03, g. 14-16,
 - zapobiegania uzależnieniom i innym zachowaniom ryzykownym – 19.03, g. 9-11,
 - seniorów – 22.03, g. 9-11,
 - integracji społecznej i zawodowej poprzez edukację, ochronę zdrowia, sport, kulturę – 24.03, g. 14-16

Organizacje mogły również przesyłać opinie mejlowo od 12.02 do 31.03.

Zgłoszone uwagi

Zestawienie zgłoszonych uwag wraz z uzasadnieniem ich przyjęcia bądź odrzucenia zawarliśmy w załączniku 1. Sprawozdanie z przebiegu spotkań znajduje się w załączniku 2.

Raport z konsultacji społecznych projektu strategii z mieszkańcami znajduje się na stronie http://konsultacje.um.warszawa.pl/strategia_spoleczna.

CORAZ
LEPSZA

Załącznik 1. do Sprawozdania z konsultacji z organizacjami pozarządowymi i podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

Zestawienie uwag zebranych w ramach konsultacji społecznych Strategii rozwiązywania problemów społecznych

1. Uwagi zgłoszone za pomocą formularza¹ od 12.02.2021 do 31.03.2021 w ramach konsultacji z organizacjami pozarządowymi (uwagi zachowano w formie oryginalnej)

Uwagi o charakterze szczegółowym			
Lp.	Aktualny zapis w projekcie diagnozy wraz podaniem nr strony	Sugerowana zmiana (konkretny sugerowany zapis)	Uzasadnienie
1.	s. 14 dodać:	wsparcie aktywnych seniorów prowadzących wykłady, prelekcje, konkursy, wycieczki itp. Aktywności. wzrosnąć ilość Miejsc Aktywności Lokalnych (MAL) we wszystkich dzielnicach Warszawy.	Władze Miasta powinny znaleźć środki finansowe na wsparcie aktywnych seniorów prowadzących wykłady, prelekcje, konkursy, wycieczki itp. aktywności. Zdecydowanie powinna wzrosnąć ilość Miejsc Aktywności Lokalnych (MAL) we

¹ Wzór formularza jest załącznikiem do uchwały nr L/1440/2013 Rady m.st. Warszawy z dnia 21 lutego 2013 r.

			wszystkich dzielnicach Warszawy. Władze miasta powinny wesprzeć tę ideę poprzez wsparcie finansowe. Można przyjąć wskaźnik 1 MAL na 20 tys. mieszkańców.
Uzasadnienie przyjęcia lub odrzucenia zgłoszonych uwag		Uwzględniliśmy wsparcie dla seniorów i senierek w celach: 1. Wspieramy samodzielność, 4. Włączaj poMOC. Propozycje dotyczące szczegółowych rozwiązań zostaną poddane analizie na etapie tworzenia programów. Uwaga dotyczy zagadnień i rozwiązań uwzględnionych w Strategii #Warszawa 2030.	
2.	Projekt Strategii s. 15 Cel 1 Wspieramy samodzielność 1.1 Zadbamy o samodzielność 1.2 Zapewnimy wsparcie opiekunek i opiekunów	Cel 1 Zwiększenie samodzielności osób wymagających pomocy 1.1 zwiększenie dostępności usług społecznych 1.2 wsparcie opiekunów osób potrzebujących pomocy w samodzielnym funkcjonowaniu	Język celów jest niezrozumiały. Nie wiadomo do czego się odnoszą. Brzmia jak obietnice a nie jak cele do osiągnięcia. Poza tym cele powinny się odnosić do grupy docelowej naszej strategii a nie do „nas” jako realizatorów. Tymczasem eksponowane są nasze działania a nie to co ma być uzyskane jako efekt dla grupy odbiorców. Jest to podstawowy błąd w konstrukcji logiki każdego projektu.
Uzasadnienie przyjęcia lub odrzucenia zgłoszonych uwag		Uwzględniliśmy perspektywy odbiorców pomocy oraz realizatorów świadczących pomoc. Poprawiliśmy opisy i zastosowaliśmy zasady łatwego języka.	
3.	Projekt Strategii s. 16 Cel 2 Wsparcie „szyte na miarę” 2.1. Odpowiadamy na potrzeby – dostosujemy ofertę usług społecznych do zmieniających się potrzeb indywidualnych i lokalnych z zastosowaniem innowacyjnych metod, technik i narzędzi.	Cel 2 Dostosowanie wsparcia do potrzeb osób oraz ich problemów 2.1 dostosowanie oferty usług społecznych do zmieniających się potrzeb indywidualnych i lokalnych z zastosowaniem innowacyjnych metod, technik i narzędzi	j. w. dodatkowo odnośnie pkt 2.2 – gdy myślimy w kategoriach potrzeb odbiorców to możemy zauważyć, że nie zawsze rozwój technologii będzie służył zaspokajaniu ich potrzeb. Rozwój nowych technologii nie powinien być celem, tylko

	<p>2.2. Rozwijamy wspierające technologie – poprawimy skuteczność docierania z pomocą i informacją z uwzględnieniem różnych potrzeb i możliwości odbiorców.</p> <p>2.3. Razem możemy więcej – poprawimy jakość współpracy między branżami, sektorami, instytucjami i zespołami.</p>	<p>2.2 poprawienie skuteczności docierania z pomocą i informacją z uwzględnieniem różnych potrzeb i możliwości odbiorców</p> <p>2.3 poprawienie skuteczności współpracy między branżami, sektorami, instytucjami i zespołami.</p>	<p>ewentualnym narzędziem, jeśli zdiagnozujemy taką potrzebę do osiągnięcia celu związanego z potrzebami ludzi.</p>
Uzasadnienie przyjęcia lub odrzucenia zgłoszonych uwag		Zachowaliśmy sformułowanie celów w łatwym języku. Obowiązek stosowania prostego języka wprowadziło zarządzenie Prezydenta nr 1306/2020. Cel 2.2. Zaznaczyliśmy w opisie perspektywę osób korzystających z pomocy, ponieważ technologie ułatwią znalezienie informacji, skomunikowanie się. Będą uzupełniać luki i dawać dodatkowe możliwości. Nie będą zastępowały realnego kontaktu z drugą osobą.	
4.	<p>s. 17</p> <p>W kierunkach działań jest: <i>wykorzystamy różnorodne formy edukacji i przekazu o mechanizmach problemów i zachowań społecznych, w tym zachowaniu sprawności, zapobiegania zaburzeniom psychicznym, uzależnieniom, przemocy itd.</i></p>	<p><u>przy zachowaniu wymogów epidemiologicznych</u> wykorzystamy różnorodne formy edukacji i przekazu o mechanizmach problemów i zachowań społecznych, w tym zachowaniu sprawności, zapobiegania zaburzeniom psychicznym, uzależnieniom, przemocy itd.</p>	<p>Brak jest wystarczająco wyartykułowania w Strategii kontekstu pandemicznego w którym pozostanie nam żyć z pewnością jeszcze kilka lat, a kto wie czy nie przez cały czas obowiązywania strategii.</p>
Uzasadnienie przyjęcia lub odrzucenia zgłoszonych uwag		Usunęliśmy ten fragment. Kontekst pandemii opisaliśmy na stronie 14.	
5.	<p>s. 17</p> <p>wykorzystamy różnorodne formy edukacji i przekazu o mechanizmach</p>	<p>Usunięcie punktu.</p>	<p>Edukacja i przekaz o mechanizmach nie ma związku z celem 2.1. i nie wpływa na jego osiągnięcie.</p>

	problemów i zachowań społecznych, w tym zachowaniu sprawności, zapobiegania zaburzeniom psychicznym, uzależnieniom, przemocy itd.;		
Uzasadnienie przyjęcia lub odrzucenia zgłoszonych uwag		Uwzględniliśmy i usunęliśmy ten fragment.	
6.	s. 17 rozwiemy poradnictwo prawne, w tym specjalistyczne, umożliwiające rozwiązywanie problemów przez osoby i rodziny oraz podmioty zapewniające im wsparcie.	rozwiemy poradnictwo specjalistyczne, w tym prawne, umożliwiające rozwiązywanie problemów przez osoby i rodziny oraz podmioty zapewniające im wsparcie.	Rozumiem, że to błąd edycyjny. Poradnictwo prawne jest częścią specjalistycznego i w takim kształcie ten punkt ma jakiś sens. W przeciwnym razie powstaje pytanie czemu akurat prawne będzie wspierane.
Uzasadnienie przyjęcia lub odrzucenia zgłoszonych uwag		Poprawiliśmy to zdanie zgodnie z uwagą.	
7.	s. 17 Opis punktu 2.2.	Przeformułowanie z punktu widzenia potrzeb odbiorców - nie zawsze rozwój technologii będzie służył zaspokajaniu ich potrzeb. Rozwój nowych technologii nie powinien być celem, tylko ewentualnym narzędziem, jeśli zdiagnozujemy taką potrzebę do osiągnięcia celu związanego z potrzebami ludzi.	Większość grup wykluczonych czy niesamodzielnych ma problem z korzystaniem ze zdalnych usług. Powody są 2: - brak dostępu do sprzętu, internetu, brak umiejętności obsługi aplikacji, trudności z czytaniem i poruszaniem się w zdalnej rzeczywistości - ich podstawowym problemem jest samotność, izolacja i brak dobrych relacji; żadne nowe technologie nie zastąpią podstawowej formy pomocy jaką jest kontakt z kompetentnym,

			<p>profesjonalnym, ale rzeczywistym człowiekiem</p> <p>Grupy, którym opisane w strategii rozwiązania mogą służyć, to osoby niepełnosprawne i częściowo seniorzy, choć i w ich przypadku podstawowym problemem jest izolacja, samotność i brak kontaktu z żywym człowiekiem.</p>
Uzasadnienie przyjęcia lub odrzucenia zgłoszonych uwag		<p>Uwzględniliśmy w opisie celu perspektywę osób korzystających z pomocy, ponieważ technologie ułatwią im znalezienie informacji i skomunikowanie się. Zapewnianie dostępności cyfrowej i informacyjnej jest obowiązkowe, dlatego realizacja tego celu nie będzie pogłębiała wykluczenia cyfrowego. Zastosujemy technologie, które usprawnią pracę osób zatrudnionych w pomocy społecznej i zarządzanie systemem. Nie będą zastępowały realnego kontaktu z drugą osobą.</p>	
8.	<p>s. 18</p> <p>w kierunkach działań jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ułatwimy kontakt ze specjalistami, zarówno osobisty, jak i w formie teleporady. 	<ul style="list-style-type: none"> • ułatwimy kontakt ze specjalistami, zarówno osobisty, jak i w formie teleporady oraz poprzez użycie nowoczesnych platform internetowych i aplikacji mobilnych jak np. GrupaWsparcia.pl. 	<p>Nasza bezpłatna platforma internetowa i aplikacja mobilna GrupaWsparcia.pl jest dobrym przykładem miejsca, gdzie można poprzez internet udzielać wsparcia poprzez samopomocowe grupy wsparcia, grupy z psychologiem czy udzielanie porad prawnych. Na tej platformie można też tworzyć dedykowane grupy wsparcia dla miast czy choćby jego dzielnic jak np. miało to miejsce przy współpracy z Dzielnicą Miasta Warszawa – Śródmieście:</p> <p>https://www.eska.pl/warszawa/grupa-wsparcia-online-w-srodmiesciu-pomaga-</p>

			już-70-osobom-aa-FLM5-GobC-xLzB.html Platforma - przeglądarka (imm.com.pl) Powyższe formy pomocy świadczone są bezpłatnie dla beneficjentów.
Uzasadnienie przyjęcia lub odrzucenia zgłoszonych uwag		Uwzględniliśmy w celu 2.1. Rozwijamy wspierające technologie, potrzebę ułatwiania kontaktu ze specjalistami, zarówno osobistego, jak i w formie teleporady. Propozycje dotyczące szczegółowych rozwiązań zostaną poddane analizie na etapie tworzenia programów.	
9.	s. 19-20 dodać:	Aktywność fizyczna, zdrowe odżywianie i rozwój edukacji ekologicznej odpowiednie dla danych grup wiekowych seniorów.	Władze Miasta powinny propagować aktywność fizyczną odpowiednią dla danych grup wiekowych seniorów.
Uzasadnienie przyjęcia lub odrzucenia zgłoszonych uwag		Uwzględniliśmy potrzebę wsparcia dla seniorów i senierek, którzy potrzebują pomocy w samodzielnym funkcjonowaniu. Uwaga dotyczy zagadnień i rozwiązań uwzględnionych w Strategii #Warszawa 2030.	
10.	s. 19 3. Dbamy o dobre relacje i zdrowy styl życia 3.1. Tworzymy modę na zdrowy styl życia – ograniczymy zachowania ryzykowne i ich negatywne skutki 3.2. Równy start dla wszystkich – zmniejszymy oddziaływanie zjawiska ubóstwa i wyrównamy szanse osób w trudnej sytuacji	3. Zapobieganie pogłębianiu się problemów osób i rodzin 3.1. zwiększenie skuteczności działań edukacyjnych i profilaktycznych 3.2. wyrównywanie szans osób z różnego rodzaju problemami.	j. w. Dodatkowo - Cel 3 jest celem ogólnikowym, pasującym do Strategii 2030. Tu jednak koncentrujemy się na profilaktyce, choćby była 1 stopnia. Szczególnie cel 3.1. jest nieadekwatny. W obszarze, o którym rozmawiamy żadna moda ani trendy nie zmienią stylu życia. Ani taki język, ani kryjąca się pod nim filozofia nie są przystające i adekwatne. Ad 3.2. nie ma powodu wyróżniać ubóstwa, bo nierówne szanse dotyczą również niepełnosprawności, bycia ofiarą przemocy czy innych problemów.

Uzasadnienie przyjęcia lub odrzucenia zgłoszonych uwag		Uwzględniliśmy potrzebę skoncentrowania celu na profilaktyce i wyrównywaniu szans dzieci i młodzieży z rodzin w trudnej sytuacji życiowej. Zachowaliśmy sformułowanie celów w łatwym języku. Obowiązek stosowania prostego języka wprowadziło zarządzenie Prezydenta nr 1306/2020.	
11.	s. 20 W kierunkach działań jest: • rozwinimy środowiskowe formy wsparcia zdrowia psychicznego;	<ul style="list-style-type: none"> • rozwinimy środowiskowe formy wsparcia zdrowia psychicznego oraz zwiększymy dostępność do tego typu wsparcia za pośrednictwem internetu np. poprzez użycie nowoczesnych platform internetowych i aplikacji mobilnych jak np. GrupaWsparcia.pl; Dodajemy kierunek działań: <ul style="list-style-type: none"> • wspieranie powstawania i istnienia samopomocowych grup wsparcia szczególnie funkcjonujących w internecie jak np. na dedykowanej do tego celu platformie nieodpłatnej pomocy GrupaWsparcia.pl. 	Uzasadnienie j.w.
Uzasadnienie przyjęcia lub odrzucenia zgłoszonych uwag		Uwzględniliśmy w celu 2.2. Rozwijamy wspierające technologie potrzebę ułatwienia kontaktu ze specjalistami, zarówno osobistego, jak i w formie teleporady. Propozycje dotyczące szczegółowych rozwiązań zostaną poddane analizie na etapie tworzenia programów.	
12.	s. 21 • zapewnimy mentoring, identyfikowanie i rozwijanie mocnych stron i potencjałów, w tym talentów dzieci i młodzieży również poza systemem pomocy społecznej;	zapewnimy mentoring, identyfikowanie i rozwijanie mocnych stron i potencjałów będących czynnikami chroniącymi, w tym talentów dzieci i młodzieży, <u>które nie mogą być wzmacniane z powodu trudności i problemów rodzin</u>	Zapis w Strategii wskazuje działania, które nie mają związku z celem. Tu zajmujemy się wspieraniem tych, którzy są wykluczeni i mają nierówny dostęp, a nie wszystkich. Zapis pasuje do Strategii 2030 a nie do tej Strategii.
Uzasadnienie przyjęcia lub odrzucenia zgłoszonych uwag		Poprawiliśmy opisy celów 2. Wsparcie „szyte na miarę” i 3. Pomagamy zdrowiej żyć. Uwzględniliśmy potrzebę rozwoju różnorodnych specjalistycznych usług oraz	

		zaakcentowaliśmy potrzebę skumulowanych działań w środowiskach, gdzie natężenie problemów jest większe. Strategia #Warszawa 2030 zapewni dobrą jakość życia wszystkim mieszkańcom, jednak nie przewiduje działań dotyczących ograniczania ryzykownych zachowań. W tym obszarze strategię będą ze sobą kompatybilne. Z jednej strony będziemy zapobiegać powstawaniu problemów dzięki zrównoważonemu rozwojowi miasta, z drugiej strony będziemy gotowi, żeby zapewnić wsparcie, jeśli problemy wystąpią. Wczesna i dobrze dopasowana pomoc może ułatwić szybkie rozwiązanie problemu i uniknięcie kumulacji problemów.	
13.	s. 23	<ul style="list-style-type: none"> • zapewnimy osobom w kryzysie regularny kontakt z życzliwymi ludźmi, również w grupach wsparcia dla osób w podobnej sytuacji, w tym za pośrednictwem internetu przy użyciu nowoczesnych platform czy aplikacji mobilnych jak np. GrupaWsparcia.pl 	Uzasadnienie j.w.
Uzasadnienie przyjęcia lub odrzucenia zgłoszonych uwag		Uwzględniliśmy w celu 2.2. Rozwijamy wspierające technologie potrzebę ułatwiania kontaktu ze specjalistami, zarówno osobistego, jak i w formie teleporady. Propozycje dotyczące szczegółowych rozwiązań zostaną poddane analizie na etapie tworzenia programów.	
14.	s. 22-23 dodać:	Promocja Solidarności Międzypokoleniowej w Stolicy.	Władze Miasta powinny wielokanałowo promować Solidarność Międzypokoleniową w Stolicy.
Uzasadnienie przyjęcia lub odrzucenia zgłoszonych uwag		Uwzględniliśmy potrzebę solidarności społecznej i konstruktywnego zaangażowania w celu 4. Włączaj poMOC. Solidarność międzypokoleniowa jest uwzględniona w Strategii #Warszawa 2030.	
15.	s. 22 4. Włączaj poMOC - poprawimy niekorzystny wizerunek pomocy społecznej	4. Poprawa jakości usług świadczonych przez służby społeczne 4.1. <u>zwiększenie kompetencji zawodowych i osobistych pracowników służb społecznych</u>	j.w. Szczególnie ten cel został sformułowany ze względu na realizatorów a nie odbiorców. Należy go więc przeformułować.

	<p>4.1. Staraj się zrozumieć – upowszechnimy wśród mieszkańców postawy solidarności i szacunku dla osób korzystających z pomocy społecznej</p> <p>4.2. Zaufanie, etyka, kompetencje – wzmocnimy wizerunek pomocy społecznej poprzez profesjonalizację kadr i usług społecznych</p> <p>4.3. Wiedza i doświadczenie – upowszechnimy wyniki badań i dobre praktyki poprawiające jakość usług społecznych w Warszawie</p>	<p>4.2. dostosowanie świadczonych usług i prowadzonych programów do potrzeb odbiorców poprzez wzrost wiedzy i doświadczenia instytucjonalnego</p> <p>4.3. usunięcie</p>	<p>Wizerunek nie jest żadną realną wartością i nie powinien być celem. Dążymy do tego, by ludzie chcieli korzystać z pomocy a będą chcieli to robić, jeśli będzie dostosowana do ich potrzeb w dwóch kategoriach:</p> <ul style="list-style-type: none"> - osobistej – osoba świadcząca pomoc będzie profesjonalna, ale też życzliwa, wspierająca i mająca osobiste kompetencje, - systemowej – na ile zaprojektowane usługi i systemy usług będą odpowiadać na realne potrzeby ludzi. <p>Do tego potrzebne są standardy, szkolenia, etyka, wiedza, doświadczenie, ale też poprawa warunków pracy w tym płacy.</p> <p>Cel ten nie powinien dotyczyć tylko pracowników pomocy społecznej, ale również organizacji pozarządowych i innych służb, na które miasto ma wpływ (choćby finansując usługi np. medyczne czy edukacyjne).</p> <p>Cel 4.1. dotyczy solidarności społecznej i jako taki mieści się w Strategii 2030. Tu ewentualnie można by zapisać ten Cel w formie „Włączenie społeczności lokalnych i otoczenia społecznego w pomoc potrzebującym”.</p>
<p>Uzasadnienie przyjęcia lub odrzucenia zgłoszonych uwag</p>	<p>Uwzględniliśmy potrzebę rozwijania przyjaznego systemu pomocy społecznej. Zmieniliśmy opis tak, żeby uwzględniał perspektywę odbiorców pomocy</p>		

		<p>i realizatorów świadczących pomoc społeczną. Uwzględniliśmy potrzebę zwiększenia kompetencji zawodowych i osobistych pracowników służb społecznych oraz potrzebę większego upodmiotowienia osób korzystających z pomocy.</p> <p>Stereotypy dotyczące pomocy społecznej zniechęcają do skorzystania z pomocy osoby, które jej potrzebują. Profesjonalizm i jakość usług pomocy społecznej nie wystarczają, żeby zachęcić ludzi do zgłaszania się po pomoc na wczesnym etapie, zanim nastąpi kryzys. Istnieje potrzeba wzmocnienia pozytywnych zmian zachodzących od wielu lat w pomocy społecznej poprzez działania wizerunkowe. W celu 4.1. Staraj się zrozumieć uwzględniliśmy potrzebę wsparcia społeczności lokalnych i otoczenia społecznego, gdy problemy wystąpią. Strategia #Warszawa 2030 zapewni dobrą jakość życia wszystkim mieszkańcom, jednak nie przewiduje działań uwrażliwiających na problemy takie, jak przemoc w rodzinie czy nadużywanie alkoholu. W tym obszarze strategie będą ze sobą kompatybilne. Z jednej strony będziemy zapobiegać powstawaniu problemów dzięki zrównoważonemu rozwojowi miasta, z drugiej strony będziemy gotowi, żeby zapewnić wsparcie, jeśli problemy wystąpią. Wczesna i dobrze dopasowana pomoc ułatwi szybkie rozwiązanie problemu i uniknięcie kumulacji problemów.</p> <p>Zachowaliśmy sformułowanie celów w łatwym języku. Obowiązek stosowania prostego języka wprowadziło zarządzenie Prezydenta nr 1306/2020.</p>	
16.	s. 23	<ul style="list-style-type: none"> • zapewnimy osobom w kryzysie regularny kontakt z życzliwymi ludźmi, również w grupach wsparcia dla osób w podobnej sytuacji, w tym za pośrednictwem internetu przy użyciu nowoczesnych platform czy aplikacji mobilnych jak np. GrupaWsparcia.pl 	Uzasadnienie j.w.
Uzasadnienie przyjęcia lub odrzucenia zgłoszonych uwag		Uwzględniliśmy w celu 2.1. Rozwijamy wspierające technologie, potrzebę ułatwiania kontaktu ze specjalistami, zarówno osobistego, jak i w formie teleporady. Propozycje dotyczące szczegółowych rozwiązań zostaną poddane analizie na etapie tworzenia programów.	

17.	s. 27 Odsetek mieszkańców, którzy uważają Warszawę za przyjazne i dostępne miejsce dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych	Usunięcie.	Nie jest to wskaźnik zmiany tylko zadowolenia. Bardziej adekwatny do tej Strategii jest wskaźnik nr 1 „Zapewnianie dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej w obszarze objętym strategią”.
Uzasadnienie przyjęcia lub odrzucenia zgłoszonych uwag		Przenieśliśmy wskaźnik do celu strategicznego. Monitoring realizacji celów strategii będziemy prowadzić w oparciu o wskaźniki: <ul style="list-style-type: none"> • realizacji celów strategii, • realizacji programów zgodnie z zasadami opracowanymi w ramach tych programów. Wskaźniki możemy uzupełnić o dodatkowe dane, gdy zacznie funkcjonować Bank Informacji o Mieście (BIOM). Będziemy też monitorować problemy opisane w diagnozie sytuacji społecznej, którą opracowaliśmy dla strategii. Na podstawie tak szerokiej analizy będziemy formułować wnioski dla realizacji strategii.	
18.	s.27 Odsetek seniorów zadowolonych z oferty spędzania wolnego czasu.	Usunięcie.	Wskaźnik dotyczy seniorów ogólnie, a nie seniorów będących w obszarze zainteresowania Strategii, czyli mających specyficzne problemy.
Uzasadnienie przyjęcia lub odrzucenia zgłoszonych uwag		Uwzględniliśmy uwagę, usunęliśmy wskaźnik.	
19.	s. 28 Odsetek mieszkańców, którzy uważają, że władze miasta uwzględniają opinie i pomysły mieszkańców w swoich pracach.	Usunięcie.	Brak powiązania ze Strategią. Wskaźnik dotyczy wszystkich spraw dziejących się w Warszawie. Nie da się wyodrębnić obszaru, którym zajmuje się Strategia więc wskaźnik nie mierzy zmiany przez nią wprowadzonej.
Uzasadnienie przyjęcia lub odrzucenia zgłoszonych uwag		Uwzględniliśmy uwagę, usunęliśmy wskaźnik.	

20.	s. 28 Odsetek mieszkańców, którzy uważają, że władze miasta orientują się, jakie są najważniejsze problemy mieszkańców.	Usunięcie.	Brak powiązania ze Strategią. Wskaźnik dotyczy wszystkich spraw dziejących się w Warszawie. Nie da się wyodrębnić obszaru, którym zajmuje się Strategia, więc wskaźnik nie mierzy zmiany przez nią wprowadzonej. Wskaźnik dotyczy zarówno problemów z komunikacją, korkami, smogiem, jak i zielenią i innymi.
Uzasadnienie przyjęcia lub odrzucenia zgłoszonych uwag		Uwzględniliśmy uwagę, usunęliśmy wskaźnik.	
21.	s. 28 Odsetek mieszkańców, którzy uważają, że władze miasta rzetelnie informują obywateli o swoich działaniach.	Usunięcie.	j.w.
Uzasadnienie przyjęcia lub odrzucenia zgłoszonych uwag		Uwzględniliśmy uwagę, usunęliśmy wskaźnik.	
22.	s. 30 Odsetek mieszkańców, którzy mają zaufanie do najbliższej rodziny i sąsiadów.	Usunięcie.	Wskaźnik dotyczący ogółu mieszkańców Warszawy, strategia nie zakłada celów ani interwencji w tej sprawie. Być może w Strategii 2030 jest mowa o wzroście kapitału społecznego, w tym wzroście zaufania, ale do tego dokumentu jest to wskaźnik nieprzystający.
Uzasadnienie przyjęcia lub odrzucenia zgłoszonych uwag		Uprościliśmy wskaźnik i przenieśliśmy wskaźnik do celu strategicznego. Strategia zakłada m.in., że będziemy rozwijać działania w lokalnym środowisku oparte na specjalistycznej pomocy i dobrze funkcjonującej wspólnocie mieszkańców. Odsetek	

		mieszkańców, którzy mają zaufanie do sąsiadów jest nadal zbyt niski, dlatego przyjęliśmy ten wskaźnik, jako przejaw niskiej solidarności społecznej.	
23.	s. 30 Odsetek mieszkańców, którzy obawiają się agresji ze strony osób nietrzeźwych, pijanych, narkomanów.	Usunięcie.	Jest to wskaźnik dotyczący bezpieczeństwa i jako taki nie odnosi się do obszaru interwencji Strategii.
Uzasadnienie przyjęcia lub odrzucenia zgłoszonych uwag		Uwzględniliśmy uwagę, usunęliśmy wskaźnik.	
24.	s. 31 Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej wyłącznie w postaci pracy socjalnej wśród ogółu udzielonych świadczeń.	Usunięcie.	Co ma nam pokazać ten wskaźnik? Czy my chcemy, żeby mniej osób korzystało z zasiłków? A skąd wezmą środki do życia, zwłaszcza, że mamy kryzys gospodarczy? Czy my chcemy, by więcej ludzi korzystało z pomocy społecznej? Rozumiem, że chodzi nam o to, by więcej osób z problemami uzyskiwało skuteczną pomoc i by się po nią zwracali. Jeśli mamy możliwość zmierzenia to zmierzmy „Odsetek osób, którzy uważają, że uzyskali skuteczną pomoc w trudnościach życiowych”. Na pewno ten wskaźnik nie powinien dotyczyć tylko pomocy społecznej.
Uzasadnienie przyjęcia lub odrzucenia zgłoszonych uwag		Ten wskaźnik pozwala monitorować zwiększanie się liczby osób, które korzystają z usług pomocy społecznej, bez pomocy finansowej. Wskaźnik będzie wzrastał, gdy przełamiemy stereotypy dotyczące pomocy społecznej. Mieszkańcy o różnym statusie społecznym będą częściej zgłaszać się po wsparcie w trudnej sytuacji. W związku ze zmianą opisu celów wskaźnik został przeniesiony do celu 2.1.	

Uwagi o charakterze ogólnym			
Lp.	Aktualny zapis w projekcie diagnozy wraz podaniem nr strony	Sugerowana zmiana (konkretny sugerowany zapis)	Uzasadnienie
1.	Konieczność opracowania systemu mobilnych form obiegu informacji o planowanych i realizowanych przedsięwzięciach z wykorzystaniem platform internetowych, mediów społecznościowych (social media) wydawców prasy lokalnej ze szczególną uwagą na usprawnienie form dystrybucji materiałów informacyjnych kierowanych do zainteresowanych beneficjentów. W tym celu proponujemy wykorzystanie nowych kanałów informacyjno-reklamowych m. in ekranów LCD w środkach miejskiej komunikacji (w metrze, tramwajach i autobusach) oraz uruchomienie punktów kontaktowych przy Spółdzielniach Mieszkaniowych, Wspólnotach Mieszkańców, w Miejscach Aktywności Lokalnej oraz w Galeriach Handlowych).		
Uzasadnienie przyjęcia lub odrzucenia zgłoszonych uwag		Uwzględniliśmy w celu 2.2. Rozwijamy wspierające technologie, potrzebę usprawnienia przepływu informacji. Propozycje dotyczące szczegółowych rozwiązań zostaną poddane analizie na etapie tworzenia programów.	

2.	<p>Inicjatywy miejskie i dzielnicowe nie trafiają do zdecydowanej większości seniorów. Seniorzy mają uprzedzenie do dzisiejszych technik (komputerów, informacji elektronicznej), informacje na stronach urzędów dzielnic z w/w względów są dla nich niedostępne. W spotkaniach seniorów uczestniczą ci, co sami z własnej inicjatywy szukali kontaktów z organizacjami senioralnymi.</p>	<p>Do każdego seniora powinna dotrzeć informacja w kształcie ulotki, na której należałoby umieścić informacje, co każda dzielnica oferuje dla seniorów, program i miejsca spotkań i zajęć oraz kontakty. Zajęcia dla seniorów winny być atrakcyjne, połączone na przykład z wycieczkami do miejsc kultury (które są dla nich mało dostępne) ze względu na koszty. Uważam, że za mało jest wycieczek połączonych z ćwiczeniami na wolnym powietrzu.</p>	<p>Z programów senioralnych z podanych przyczyn korzysta znikomym odsetkiem seniorów. Państwo wydaje duże pieniądze na kształcenie seniorów, pieniądze te są wykorzystywane przez garstkę seniorów, którzy są aktywni. Są to zmarnowane fundusze, które powinny trafić do szerokiej rzeszy seniorów.</p>
Uzasadnienie przyjęcia lub odrzucenia zgłoszonych uwag		Uwzględniliśmy wsparcie dla seniorów i seniorek w celach: 1. Wspieramy samodzielność, 4. Włączaj poMOC. Propozycje dotyczące szczegółowych rozwiązań zostaną poddane analizie na etapie tworzenia programów. Uwaga dotyczy zagadnień i rozwiązań uwzględnionych w Strategii #Warszawa 2030.	
3.	<p>Jako ważne cywilizacyjne wyzwanie, ułatwiające adaptację do sprawnego i bezpiecznego korzystania z e-technologii i sztucznej inteligencji w życiu codziennym traktujemy edukację cyfrową dla seniorów.</p>	<p>Postulujemy zainicjowanie pilotażowe wdrażanie innowacyjnych produktów technologii cyfrowych i sztucznej inteligencji szczególnie dla osób samotnych i niesamodzielnych np. humanoidalnych robotów sprofilowanych pod kątem łagodzenia zjawisk depresji, osamotnienia i szkodliwej lekomanii.</p>	<p>Ważne cywilizacyjne wyzwanie, ułatwiające adaptację do sprawnego i bezpiecznego korzystania z e-technologii i sztucznej inteligencji w życiu codziennym.</p>
Uzasadnienie przyjęcia lub odrzucenia zgłoszonych uwag		Uwzględniliśmy w celu 2.2. Rozwijamy wspierające technologie potrzebę stosowania technologii ułatwiających codzienne funkcjonowanie i zarządzanie usługami. Propozycje dotyczące szczegółowych rozwiązań zostaną poddane analizie na etapie tworzenia programów.	

4.	Pilne uruchomienie i usprawnienie obsługi punktów publicznej opieki i usług medycznych dla osób z przewlekłymi dolegliwościami.	Zdaniem Seniorów należy znacząco rozszerzyć zakres profilaktyki zdrowotnej poprzez m.in. rozbudowę infrastruktury prozdrowotnej a także wdrożyć pakiet usług medycznych dla wszystkich seniorów, w tym kompleksowe badania lekarskie, szczególnie z zakresu geriatrici, onkologii, kardiologii, okulistyki i laryngologii. Ponadto uważamy, aby zaopatrzyć Seniorów warszawskich w wieku od 70 lat wzwyż w karty życia, czujniki czadu i klucze bezpieczeństwa, w pierwszej kolejności osoby przewlekle chore, samotne i niesamodzielne.	
Uzasadnienie przyjęcia lub odrzucenia zgłoszonych uwag		Uwzględniliśmy wsparcie dla seniorów i senierek w celach: 1. Wspieramy samodzielność, 4. Włączaj pomoc. Propozycje dotyczące szczegółowych rozwiązań zostaną poddane analizie na etapie tworzenia programów. Uwaga częściowo dotyczy zagadnień i rozwiązań uwzględnionych w Strategii #Warszawa 2030 oraz wykraczających poza zakres kompetencji władz miasta.	
5.	Poważne zagrożenie dla jakości życia mieszkańców Warszawy stanowi niebezpiecznie wysoki poziom zanieczyszczenia powietrza tzw. SMOG. Warszawa jest drugim miastem z najgorszym powietrzem na świecie.	W tej sytuacji apelujemy o zintensyfikowanie i zintegrowanie współpracy urzędów miasta z uczelniami i producentami nowoczesnych technologii na rzecz proekologicznych inwestycji i innych działań zapewniających poprawę jakości powietrza m.in. przez przyspieszenie budowy nowoczesnych zakładów efektywnego systemu	23 lutego br. stołeczne normy zanieczyszczeń powietrza szkodliwymi pyłami przekroczyły wszelkie normy. Stężenie pyłów PM-10 zostało przekroczone nawet o 232 proc. A pyłu PM 2,5 aż o 364 proc. Z danych WHO wynika, że aż 24 proc. wszystkich zgonów z powodu udaru mózgu na świecie ma związek ze smogiem. To samo dotyczy 25 proc.

		<p>przetwarzania i utylizacji odpadów np.: biogazowni i kompostowni - systemowej segregacji odpadów na różne frakcje: energetyczną, plastik, papier, szkło, bio, kompost oraz efektywnego ich wykorzystania. Wzorcem do wykorzystania jest system szwedzki, wykorzystujący odpady do maksimum. Produkuje się z nich tanią energię, a z pozostałości po spalaniu robi się drogi, a z odzyskania biogazu - nawozy. Wspecjalizowali się w tym tak bardzo, że tylko 1 proc. odpadów trafia tam obecnie na wysypiska.</p> <p>W Szwecji nowoczesne spalarnie budują polskie firmy: Rafaco, Safaco- jako zarówno dostawcy urządzeń, jak i wykonawcy. Dobrym przykładem jest także Ciechanów, w którym testowany jest z powodzeniem System Indywidualnej Segregacji Odpadów T-MASTER (polska firma z Warszawy). Seniorzy udzielają pełnego poparcia staraniom wiceprezydenta Warszawy Michała Olszewskiego o tzw. rozszerzoną odpowiedzialność producentów odpadów. Chodzi o to, by koszty uporania się z odzyskiem i utylizacją opakowań wzięli na siebie ich wytwórcy.</p> <p>Seniorzy pytają co się dzieje</p>	<p>zgonów z powodu chorób serca i aż 43 proc. śmierci z powodu chorób płuc.</p>
--	--	---	---

		z zapowiedzianymi Automatami na opakowania po napojach. W konkluzji wyżej zasygnalizowanych problemów uważamy za pilne opracowanie i konsekwentne wdrażanie spójnego i nowoczesnego systemu gospodarowania odpadami jako jednego z priorytetów poprawy jakości życia mieszkańców Warszawy w tym ponad 480 tysięcy Seniorów.	
Uzasadnienie przyjęcia lub odrzucenia zgłoszonych uwag		Uwaga dotyczy zagadnień i rozwiązań uwzględnionych w Strategii #Warszawa 2030.	
6.	Współpraca międzynarodowa.	Nawiązanie stałej współpracy z Globalną Siecią Ekspertów Miast i Gmin Przyjaznych Starzeniu, działającej pod egidą WHO.	Do tej sieci przystąpiły z powodzeniem m.in. Poznań, Gdańsk i Opole.
Uzasadnienie przyjęcia lub odrzucenia zgłoszonych uwag		Uwaga dotyczy zagadnień i rozwiązań uwzględnionych w Strategii #Warszawa 2030.	
7.	Pierwszy i najważniejszy problem społeczny, na który zabrakło adekwatnej odpowiedzi w strategii, to mieszkalnictwo . Diagnoza jednoznacznie i trafnie wskazuje na wagę tej kwestii. Obecnie dramatycznie brakuje w Warszawie przystępnych cenowo mieszkań, stan ten powoduje liczne dalsze problemy. Trafnie wskazano na konsekwencje psychiczne stresu związanego z kredytami mieszkaniowymi, jednak deficyt	Sugerujemy uzupełnienie strategii o kwestię mieszkalnictwa i sposoby rozwiązania problemu wykluczenia mieszkaniowego.	Problemy wynikające z nierozwiązania problemu dostępnego mieszkalnictwa: - zjawisko „working poor” - osób, które pomimo aktywności zawodowej, nie są w stanie wyjść ze sfery ubóstwa; - znacząco utrudniony start w dorosłość i samodzielność młodych dorosłych , szczególnie mniej zamożnych (ale nie tylko), co przekłada się na ich: kondycję psychiczną (ze wszystkimi tego konsekwencjami dla systemu ochrony

	<p>mieszkań powoduje także inne konsekwencje.</p>		<p>zdrowia, rynku pracy, zjawiska uzależnień itd.), życiowe decyzje, a zatem także demografię, siłę nabywczą ich zarobków (obciążenie budżetów domowych kredytami lub wynajmem) oraz wiele innych negatywnych konsekwencji. Zjawiska te w dużym nasileniu można zaobserwować zwłaszcza wśród wychowanków rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym (klientów OPS) oraz opuszczających pieczę zastępczą;</p> <p>- ograniczenie szans na samodzielność osób z deficytami zdrowotnymi i niepełnosprawnościami (tymczasowość pobytu w mieszkaniach wspieranych/chronionych, absolutnie niewystarczająca liczba takich mieszkań), co prowadzi m.in. do umieszczania ich w instytucjach;</p> <p>- bezdomność i ograniczone wsparcie w wychodzeniu z tego stanu.</p>
<p>Uzasadnienie przyjęcia lub odrzucenia zgłoszonych uwag</p>	<p>Pomoc mieszkaniowa jest ważnym elementem systemu wsparcia. Zagadnienia z tej uwagi zostały uwzględnione w Programie mieszkaniowym m.st. Warszawy na lata 2021-2025, w tym wieloletnim programie gospodarowania mieszkaniowym zasobem m.st. Warszawy. Osoby i rodziny w trudnej sytuacji mają preferencje w dostępie do mieszkań komunalnych. Wydzielane są mieszkania na realizację potrzeb społecznych, w tym tworzenie mieszkań chronionych, treningowych i wspomaganych. Zaplanowana została analiza zapotrzebowania na cele społeczne i możliwości dzielnic w tym</p>		

		zakresie oraz możliwości pozyskiwania dodatkowych mieszkań spoza zasobu m.st. Warszawy.	
8.	Kolejnym wyzwaniem nieuwzględnionym w dostatecznym stopniu w strategii jest deinstytucjonalizacja . Potrzeba deinstytucjonalizacji dotyczy wszystkich form zaopiekowania osób niesamodzielnych - od dzieci pozbawionych z różnych powodów właściwej opieki rodzicielskiej, poprzez osoby z niepełnosprawnościami i w sytuacjach kryzysowych, aż po osoby niesamodzielne ze względu na podeszły wiek i stan zdrowia.	Sugerujemy uzupełnienie strategii o bardziej rozbudowane wskaźniki realizacji strategii związane z deinstytucjonalizacją (np. o wskaźniki mówiące o poprawie sytuacji wychowanków pieczy i osób opuszczających pieczę czy też podopiecznych DPS-ów, wzroście liczby mieszkań chronionych/wspomaganych).	Obecnie (na koniec 2020 r.) w Warszawie co trzecie dziecko umieszczone w pieczy zastępczej przebywa w placówce innej niż rodzinna (dane za sprawozdaniem rocznym WCPR). Na 1840 miejsc w Domach Pomocy Społecznej (średnio na 1 z 19 placówek przypada blisko 100 miejsc) przypada tylko 9 miejsc w mieszkaniach chronionych wspieranych prowadzonych przez jednostki samorządowe oraz pojedyncze mieszkania m.in. dla osób z zaburzeniami psychicznymi w ramach projektów organizacji pozarządowych i innych podmiotów (w 2018 r. działało w Warszawie 8 mieszkań chronionych o charakterze treningowym, w tym 4 dla osób chorujących psychicznie, 4 dla osób z niepełnosprawnością intelektualną i 1 dla osób z niepełnosprawnością sprzężoną - dane za prezentacją diagnozy).
Uzasadnienie przyjęcia lub odrzucenia zgłoszonych uwag		Dodaliśmy wskaźnik dotyczący pieczy zastępczej. Strategia jest zgodna z koncepcją deinstytucjonalizacji. Będziemy rozwijać m.in. projekty lokalne, małe formy wsparcia, w tym rodzinne czy realizowane przez organizacje pozarządowe. Będziemy rozwijać wsparcie mieszkańców, żeby jak najdłużej mogli samodzielnie funkcjonować w społeczności lokalnej. Sposób wdrażania deinstytucjonalizacji zostanie określony w programach. Ponadto w Programie mieszkaniowym m.st. Warszawy na lata 2021-2025 przewidziano możliwość przeznaczania lokali użytkowych na prowadzenie różnorodnych usług społecznych, w tym miejsc spotkań i ośrodków wsparcia.	

		Propozycje dotyczące szczegółowych rozwiązań zostaną poddane analizie na etapie tworzenia programów.	
9.	Następne wyzwanie, które nie zostało dostatecznie uwzględnione w strategii (choć zostało zauważone w diagnozie), to kwestia migrantów . Rzecz dotyczy przede wszystkim migrantów dobrowolnych, jednak stolica jest także od lat najczęściej wybieranym miejscem integracji uchodźców przybywających do Polski. Przy braku ogólnokrajowej polityki dotyczącej tego zagadnienia, samorząd warszawski ma szansę stać się krajowym liderem w mierzeniu się z tym wyzwaniem i dołączyć do grona miast, które kwestię integracji społecznej migrantów i wspierania ich stawiają wśród swoich priorytetów.	Sugerujemy uzupełnienie strategii o kwestię migrantów.	Warszawa to miasto przyjezdnych, budowane w dużej mierze w oparciu o stały napływ migrantów. Według danych urzędu liczba imigrantów to 26 931 (1,5% populacji), według danych ZUS to nawet 50 975 (3,9% populacji) - dane za prezentacją diagnozy. Wiele z tych osób ma trudności w integracji w nowej kulturze, języku i społeczeństwie, w kraju często bardzo różnym od ich kraju pochodzenia.
Uzasadnienie przyjęcia lub odrzucenia zgłoszonych uwag		Uwzględniliśmy potrzebę wsparcia cudzoziemców potrzebujących pomocy w adaptacji do warunków życia w Warszawie oraz rozpoczęcia samodzielnego życia. Osoby przyjeżdżające z innych krajów i osiedlające się w Warszawie mogą też korzystać z ogólnodostępnej oferty dla mieszkańców Warszawy. Jest to jednym z założeń Strategii #Warszawa 2030. Propozycje dotyczące szczegółowych rozwiązań zostaną poddane analizie na etapie tworzenia programów.	
10.	Do zał. Diagnoza SRPS	Zrezygnowanie z danych ogólnych na rzecz poszerzenia opisu i uzasadnienia	Diagnoza odnosi się w efekcie do wszystkiego i do niczego. Jest za mało

	<p>Diagnoza „nie może się zdecydować” czy dotyczy ogólnie społeczności warszawy czy problemów społecznych.</p> <p>Nie wiadomo, dlaczego są w niej dane ogólne dotyczące wszystkich mieszkańców, nie wiadomo też, dlaczego pojawiają się konkretne podgrupy takie jak imigranci czy inne. Brak jest uzasadnienia na czym i dlaczego diagnoza się koncentruje.</p>	<p>wyboru grup czy problemów, na których strategia się koncentruje.</p> <p>Nie jest to jasne.</p> <p>Brak wskazania kryterium – wykluczenia, niesamodzielności czy jakiegokolwiek innego, który wyznaczałby obszar, do którego dotyczy strategia.</p>	<p>ogólna by być ogólną diagnozą społeczną i za mało specyficzna by określać i zarysowywać główne sprawy problemowe.</p> <p>Nie wiadomo czego diagnoza dotyczy.</p> <p>Jakiś czas temu określono, że ta Strategia dotyczy obszarów związanych z niesamodzielnością czy wykluczeniem, ale ta granica w diagnozie nie jest określona, rozmywa się. Diagnoza powinna być uzasadnieniem tej koncepcji, a z niej powinny jasno wynikać kierunki działań.</p>
	<p>Uzasadnienie przyjęcia lub odrzucenia zgłoszonych uwag</p>	<p>Diagnoza społeczna do strategii została opracowana w 2020 roku. Dokument uwzględnia uwagi zgłoszone w konsultacjach społecznych przeprowadzonych w styczniu i lutym 2020 roku. W 2019 roku uchwalona została Strategia #Warszawa 2030, która przejęła dużą część spraw społecznych. W konsekwencji w Strategii rozwiązywania problemów społecznych 2030 zajmujemy się przede wszystkim obszarem pomocy społecznej. W dokumencie tym dbamy też o wzmocnienie powiązań pomocy społecznej z obszarem edukacji, zdrowia, sportu i kultury. Takie podejście zapewni spójność dokumentów i działań Miasta.</p>	
11.	<p>Projekt Strategii s. 7.</p> <p>Potencjały i wyzwania</p> <p>Podobnie jak w uwadze powyżej, wymienione potencjały i wyzwania dotyczą i zjawisk ogólnospołecznych i związanych specyficznie z grupami czy problemami, do których odnosi się strategia. W efekcie trudno stworzyć sobie obraz istniejącego systemu pomocy, ponieważ</p>	<p>Uporządkowanie i wyodrębnienie zjawisk, problemów, które dotyczą obszaru strategii oraz usunięcie stwierdzeń ogólnych, które wnoszą tylko pomieszenie.</p>	<p>j.w.</p>

	wskazane sprawy są zarówno ogólne jak i jednostkowe.		
Uzasadnienie przyjęcia lub odrzucenia zgłoszonych uwag		Uprościmy język i poprawiliśmy opisy.	
12.	<p>Projekt Strategii</p> <p>Projekt jest napisany językiem kojarzącym się z obietnicami i wielokrotnie „miesza” sprawy dotyczące ogółu mieszkańców z tymi, którymi w swoich założeniach powinien się zajmować. Widać to i na poziomie celów, i zaproponowanych działań, ale też na poziomie wskaźników.</p> <p>Drugim, a właściwie zasadniczym problemem jest to, że Strategia w swoich sformułowaniach i filozofii koncentruje się na mieście i jego „emanacjach” w postaci np. pomocy społecznej jako podmiocie i przedmiocie działań zamiast na mieszkańcach z problemami i ich potrzebach. Jeśli naprawdę chcemy by zmieniła się filozofia pomocy na sfokusowaną na jej odbiorcach to zacznijmy od tego, by używać odpowiedniego języka i odpowiednio do tego formułować cele.</p>	Konkretne zapisy przedstawiłam w tabeli uwag szczegółowych.	Uzasadnienie zawarłem w kolumnie 1.
Uzasadnienie przyjęcia lub odrzucenia zgłoszonych uwag		Uprościliśmy język i poprawiliśmy opisy, żeby uwzględniały perspektywę odbiorców pomocy oraz realizatorów świadczących pomoc. Dążymy do tego, żeby wsparcie było	

	oparte na dobrych relacjach pracownika socjalnego i osoby korzystającej z pomocy. Wyjaśniliśmy powiązania między strategią rozwiązywania problemów społecznych, Strategią #Warszawa 2030 i jej programami wykonawczymi. Wzmocnienie powiązań pomocy społecznej z obszarem edukacji, zdrowia, sportu i kultury zapewni spójność dokumentów i działań Miasta.
--	---

2. Uwagi pisemne zgłoszone w innej formie od 12.02.2021 do 31.03.2021. w ramach konsultacji z organizacjami pozarządowymi (uwagi zachowano w formie oryginalnej)

Lp.	Zgłoszona uwaga	Uzasadnienie przyjęcia lub odrzucenia zgłoszonych uwag
1.	Diagnoza sytuacji społecznej w Warszawie (projekt po konsultacjach) opracowana dla lat 2021-2030 nie zawiera jakiegokolwiek estymacji zmian demograficznych, jakie zgodnie z szerzej posiadaną wiedzą będą miały miejsce. Brak jest założeń zmian liczebności poszczególnych grup wiekowych w oparciu o dostępne dane statystyczne, zaprezentowano jedynie dane stanu obecnego.	Diagnoza sytuacji społecznej w Warszawie (projekt po konsultacjach) obejmuje obszar pomocy społecznej oraz obszary, które stanowią ważne uwarunkowanie dla problemów społecznych. W 2019 roku uchwalona została Strategia #Warszawa 2030, która przejęła dużą część spraw społecznych. W ramach prac nad tą strategią i jej realizacją prowadzone są badania i analizy, w tym prognozy demograficzne. Zostały one uwzględnione w pracach nad diagnozą.
2.	Prezentowany materiał nie uwzględnia rozwiązania takich zagadnień jak, rosnąca liczba niepełnosprawnych kobiet powyżej 60+ (slajd 44) oraz gospodarstw jednoosobowych z przewagą kobiet. Brak jest rozwiązań systemowych pozwalających przeciwdziałać problemom zarówno natury opiekuńczej, kontaktów społecznych (jednym z ważniejszych czynników wpływających na zły stan psychiczny osób starszych, jest samotność- co zostało zweryfikowane zarówno przez badania krajowe - KANTAR jak i badania przeprowadzone na rzecz Komisji Europejskiej w szeregu	Uwzględniliśmy potrzebę zapewniania opieki i kontaktów społecznych seniorów i senierek. Przewidzieliśmy wsparcie dla tej grupy w celach: 1. Wspieramy samodzielność, 4. Włączaj poMOC. Propozycje dotyczące szczegółowych rozwiązań zostaną poddane analizie na etapie tworzenia programów. Uwaga dotyczy zagadnień i rozwiązań uwzględnionych w Strategii #Warszawa 2030.

	<p>krajów UE) oraz opieki zdrowotnej. W świetle tendencji wyraźnego wzrostu liczby osób 65+ – szacowany wzrost liczebności osób powyżej 65+ przewiduje ich udział na poziomie 17%, a do roku 2050 21%, przedłożony projekt opiera swoje założenia o budowanie struktur pomocy doraźnej, a nie prewencyjnej.</p>	
3.	<p>Zdiagnozowany niski poziom zaangażowania osób starszych w programy prozdrowotne, natury zajęć sportowych oraz miejsc pobytu dziennego z możliwością wspólnych zajęć nie uwzględnia niskiej mobilności osób starszych. Brak jest propozycji rozwiązań wzorowanych na doświadczeniach innych krajów europejskich. Zarówno na poziomie miasta jak i poszczególnych dzielnic należy rozważyć uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego terenów pod realizację mieszkalnictwa dla osób starszych. To szansa zarówno natury ekonomicznej dla jednostek opieki społecznej, NFZ, obniżenia kosztów realizowanych punktowo i celowo usług, jak i społecznej stworzenie potencjału realizacji potrzeb relacji i kontaktów międzyludzkich dla osób starszych.</p>	<p>Uwzględniliśmy potrzebę zachęcania do integracji seniorów i senierek. Przewidzieliśmy wsparcie dla tej grupy w celach: 1. Wspieramy samodzielność, 4. Włączaj poMOC. Propozycje dotyczące szczegółowych rozwiązań zostaną poddane analizie na etapie tworzenia programów. Uwaga dotyczy zagadnień i rozwiązań uwzględnionych w Strategii #Warszawa 2030.</p>
4.	<p>Przyjęte założenie wspierania rodzin wymagających pomocy, nie uwzględnia czynnika demograficznego - czyli starzenia się obecnych opiekunów w ramach rodzin.</p>	<p>Uwzględniliśmy wsparcie dla seniorów i senierek w celach: 1. Wspieramy samodzielność, 4. Włączaj poMOC. Propozycje dotyczące szczegółowych rozwiązań zostaną poddane analizie na etapie tworzenia programów.</p>
5.	<p>Przyjęte założenia nie uwzględniają również sygnalizowanych zmian w systemie emerytalnym, czyli konieczności pracy zawodowej do 70-tego roku życia. Oznacza to, iż rzeczywisty potencjał osób mogących świadczyć w ramach rodziny usługi opiekuńcze zostanie znacznie ograniczony. W świetle tak kształtujących się zmian, należy dołożyć staranności i przewidzieć możliwość świadczenia tego typu usług w formie miejsc pracy finansowanych poza funduszem społecznym</p>	<p>Uwzględniliśmy wsparcie dla seniorów i senierek w celach: 1. Wspieramy samodzielność, 4. Włączaj poMOC. Propozycje dotyczące szczegółowych rozwiązań zostaną poddane analizie na etapie tworzenia programów.</p>

	<p>miasta ze źródeł państwowych, takich jak np. Fundusz Opiekuńczy Solidarnościowy. Takie rozwiązanie systemowe pozwoliłoby na stworzenie wyższego uznania społecznego dla tego rodzaju prac, utworzenie miejsc pracy dla w pełni czynnej zawodowo części usługodawców lub czynnych w ograniczonym zakresie osób, pozwalając na tworzenie im podstaw emerytalnych. Rozwiązania w tym zakresie pozwoliłyby na odciążenie członków rodzin, a tym samym poprawy relacji w rodzinach.</p>	
6.	<p>W odniesieniu do wskazanych w analizie i programie czynników patogennych takich jak: przemoc w rodzinie, przemoc wobec osób starszych, nadużywanie alkoholu i środków psychotropowych, wydaje się, iż analiza nie obejmuje powiązania tych czynników. Analiza nie uwzględnia, iż alkoholizm, jak stwierdzono 175 tys osób w mieście stołecznym Warszawa ma przełożenie na min trzykrotną liczbę mieszkańców pozostających w relacjach rodzinnych z osobami uzależnionymi. Przemoc młodocianych w rodzinach z problemem alkoholowym jest skutkiem braku umiejętności radzenia sobie emocjonalnego z sytuacją domową. Zbliżony problem dotyczy przemocy wobec osób starszych. Program nie uwzględnia wzmożonej aktywności informacyjno-prewencyjnej w tym obszarze.</p>	<p>Badania nie wskazują jednoznacznie na powiązanie uzależnień i przemocy. Analizy dotyczące współwystępowania różnych problemów, liczby osób uzależnionych i osób współuzależnionych są prowadzone w ramach programów. Zostały one uwzględnione w pracach nad strategią. Profilaktyka uniwersalna i selektywna jest zawarta w celu 3. Pomagamy zdrowiej żyć.</p>
7.	<p>Wykluczenie cyfrowe osób starszych. Poza organizowanymi szkoleniami w tym zakresie, brak jest długofalowych, szerokich, założeń dotyczących wsparcia, pozwalającego na uzyskanie samodzielności w tym zakresie.</p>	<p>Wsparcie cyfrowe jest uwzględnione w celach: 1. Wspieramy samodzielność, i 2.2. Rozwijamy wspierające technologie. Uwaga dotyczy zagadnień i rozwiązań uwzględnionych w Strategii #Warszawa 2030.</p>
8.	<p>Powinien zostać opracowany szczególny plan działań społecznych dla sytuacji kryzysowych takich jak pandemia, gwarantujący zapewnienie opieki socjalnej w takich warunkach, gwarantujący dostęp do opieki lekarskiej- aby</p>	<p>Uwzględniliśmy w celach: 1. Wspieramy samodzielność i 2. Wsparcie „szyte na miarę” potrzebę doskonalenia systemu wsparcia w sytuacjach kryzysowych. Uwaga dotyczy</p>

	ograniczyć długofalowe skutki braku odpowiedniego zaopatrzenia medycznego osób starszych (wynikających z lęku przed zakażeniem), utworzenie struktur pomocy sąsiedzkiej.	zagadnień i rozwiązań uwzględnionych w Strategii #Warszawa 2030.
9.	STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH 2030 (SPRS 2030) wymaga uzupełnienia o założenia oparte na analizie demograficznej do roku 2030, której na dziś brak jest w materiale, oraz założeń strukturalnych, które powinny stanowić znaczny udział w całości polityki społecznej.	Diagnoza sytuacji społecznej w Warszawie obejmuje obszar pomocy społecznej oraz obszary, które stanowią ważne uwarunkowanie dla problemów społecznych. W 2019 roku uchwalona została Strategia #Warszawa 2030, która przejęła dużą część spraw społecznych. W ramach prac nad tą strategią i jej realizacją prowadzone są badania i analizy, w tym prognozy demograficzne. Zostały one uwzględnione w pracach nad diagnozą.
10.	W jakim celu podzielono seniorów na zdrowych i wymagających pomocy, kiedy brak tam odniesienia do polityki senioralnej Warszawy?	Chcemy wzmacniać niezależność i samodzielność seniorów. Osoby te powinny mieć zapewnione usługi blisko domu, podobnie jak pozostali mieszkańcy Warszawy. Seniorzy w Warszawie cieszą się coraz lepszym stanem zdrowia, a Warszawa jest coraz bardziej dostępnym miastem. Zgodnie z Ustawą o zapewnianiu dostępności z 19.07.2019 r. obowiązkiem jest stosowanie projektowania uniwersalnego oraz racjonalnych usprawnień jak również likwidacja istniejących barier i przeciwdziałanie ich powstawaniu. Potrzeby seniorów będą ujęte przede wszystkim w programach wykonawczych Strategii #Warszawa 2030. W Strategii rozwiązywania problemów społecznych skupiamy się na osobach, które nie są w stanie samodzielnie przezwyciężyć trudnych sytuacji. Sformułowanie to pochodzi z ustawy o pomocy społecznej, która jest podstawą prawną dla tworzenia tego dokumentu. Z diagnozy wynika, że seniorzy potrzebują pomocy najczęściej z powodu utraty sprawności.
11.	Dlaczego proponowane zmiany zostały wprowadzone bez oceny ewaluacyjnej Programu Warszawa Przyjazna Seniorom, obowiązującego w latach 2013-2020 (ewaluacja nie została	Program „Warszawa przyjazna seniorom” w dużym stopniu dotyczy zakresu Strategii #Warszawa 2030. W strategii rozwiązywania problemów społecznych zawarliśmy elementy

	zaprezentowana). Biuro Pomocy i Projektów Publicznych odpowiedzialne za realizację polityki senioralnej w Warszawie, pozytywnie oceniało PROGRAM.	dotyczące seniorów, którzy potrzebują wsparcia w samodzielnym funkcjonowaniu. Opieraliśmy się na diagnozie sytuacji społecznej, uwarunkowaniach formalno-prawnych oraz wiedzy i doświadczeniu osób związanych z obszarem objętym strategią. Propozycje dotyczące szczegółowych rozwiązań zostaną poddane analizie na etapie tworzenia programów.
12.	Czy obecny czas jest właściwy do wprowadzania tak radykalnych zmian dla osób, które z trudem radziły sobie w obecnie obowiązujących zasadach?	Strategia #Warszawa 2030 została uchwalona w 2019 roku, zmiany nie następują radykalnie. Programy wykonawcze do tej strategii są w trakcie opracowania i są systematycznie poddawane konsultacjom społecznym. W razie potrzeby, w procesie dialogu z Warszawską Radą Seniorów i Dzielnicowymi Radami Seniorów poddane zostaną analizie propozycje dotyczące szczegółowych rozwiązań.
13.	Jakie mogą być w przyszłości następstwa pozostawienia seniorów w ogólnej polityce społecznej bez systemowych rozwiązań?	Sektorowe podejście mogło powodować segregację ludzi. Seniorzy stanowią bardzo dużą grupę mieszkańców, dlatego systemowe rozwiązania muszą włączać seniorów. Zgodnie z Ustawą o zapewnianiu dostępności z 19.07.2019 r. obowiązkiem jest stosowanie projektowania uniwersalnego oraz racjonalnych usprawnień jak również likwidacja istniejących barier i przeciwdziałanie ich powstawaniu. W razie potrzeby, w procesie dialogu z Warszawską Radą Seniorów i Dzielnicowymi Radami Seniorów poddane zostaną analizie propozycje dotyczące szczegółowych rozwiązań.
14.	Jak zostaną przygotowane kadry do przeprowadzenia tak głębokich zmian?	Uwzględniliśmy w celu 2.1. Reagujemy na potrzeby dodatkowe wsparcie pracowników systemu pomocy społecznej. Zadbamy o utrzymywanie ich kompetencji zawodowych na wysokim poziomie oraz o ich motywację, a także zmniejszymy ryzyko wypalenia zawodowego.
15.	Jakie działania w polityce senioralnej zostaną podjęte do czasu przyjęcia uchwały przez RW?	Programy wykonawcze do Strategii #Warszawa 2030 są w trakcie opracowania i są systematycznie poddawane

		<p>konsultacjom społecznym. W razie potrzeby, w procesie dialogu z Warszawską Radą Seniorów i Dzielnicowymi Radami Seniorów poddane zostaną analizie propozycje dotyczące szczegółowych rozwiązań.</p>
16.	<p>Czy przewiduje się systemowe wsparcie dla organizacji skupiających i prowadzonych przez seniorów?</p>	<p>Uwzględniliśmy rolę organizacji pozarządowych i innych partnerów lokalnych, jako kluczowych partnerów zewnętrznych w procesie realizacji strategii. Współpraca z nimi może mieć formę finansową, np. realizacja projektów w partnerstwie z m.st. Warszawą (w tym w ramach funduszy Unii Europejskiej i Europejskiego Obszaru Gospodarczego), zlecenie zadań publicznych, oraz różnorodne formy pozafinansowe. Współpraca będzie podejmowana również z podmiotami ekonomii społecznej, uczelniami i lokalnymi inicjatywami mieszkańców, a także innymi partnerami zapraszany do współpracy przez realizatorów programów, w zależności od celu i rodzaju zadania (w tym również osobami fizycznymi, instytucjami i podmiotami publicznymi i niepublicznymi, kościołami, parafiami i związkami wyznaniowymi).</p>
17.	<p>Jak wykorzystano rozwiązania systemowe na rzecz seniorów z innych miastach Polski?</p>	<p>Rozwiązania systemowe innych miast Polski na rzecz seniorów zostaną poddane analizie na etapie tworzenia programów szczegółowych. Przeanalizowaliśmy strategie rozwiązywania problemów społecznych z największych miast Polski oraz opracowanie na temat 600 strategii wykonane przez ekspertów Fundacji Polskiej Akademii Nauk, Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie oraz Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II.</p>
18.	<p>Kto będzie odpowiadał za budowę tożsamości lokalnych społeczności bez wsparcia systemowego dla osób starszych.? Spowoduje to bardzo duże dysproporcje między dzielnicami. Osoby żyjące w dzielnicach bogatych będą miały szeroki</p>	<p>Uwzględniliśmy wsparcie dla seniorów i senierek w celach: 1. Wspieramy samodzielność, 4. Włączaj poMOC. Uwaga dotyczy zagadnień i rozwiązań uwzględnionych w Strategii #Warszawa 2030.</p>

	dostęp do bezpłatnych usług kulturalnych, profilaktyki zdrowotnej itp, zaś w dzielnicach biednych, ich pozbawieni. Obecnie występuje bardzo wyraźne zróżnicowanie dostępu do nisko czynszowych lokali niezbędnych do działań statutowych organizacji seniorskich. W części dzielnic jest to wręcz niemożliwe.	
19.	Wybrany w projekcie wariant strategii rozwiązywania problemów społecznych zredukowany do pomocy społecznej, nie spełnia oczekiwań środowisk seniorskich gdyż jest zbyt wąski, aby mógł być przydatny w tworzeniu nowoczesnej polityki senioralnej, którą powinny cechować: wykorzystanie potencjału starszych mieszkańców, szeroki, obejmujący wiele dziedzin zakres, nastawienie na aktywność społeczną i obywatelską, poprawę jakości życia, integrację międzypokoleniową i przygotowanie średniego pokolenia do starości.	Uwzględniliśmy wsparcie dla seniorów i seniorek w celach: 1. Wspieramy samodzielność, 4. Włączaj poMOC. Uwaga dotyczy zagadnień i rozwiązań uwzględnionych w Strategii #Warszawa 2030.
20.	Przygotowana do tej strategii diagnoza w obszarze potrzeb i sytuacji starszych warszawiaków jest zdaniem WRS niekonsekwentna, pobieżna, niekompletna, i częściowo nieaktualna. Z tego powodu nie może być podstawą polityki senioralnej. Brakuje w niej m.in. analizy jakości usług, jak również rozpoznania zasobów seniorów, ich kapitału ludzkiego i społecznego, co jest podstawą nowoczesnej polityki senioralnej.	Uwzględniliśmy wsparcie dla seniorów i seniorek w celach: 1. Wspieramy samodzielność, 4. Włączaj poMOC. Uwaga dotyczy zagadnień i rozwiązań uwzględnionych w Strategii #Warszawa 2030.
21.	W diagnozie zabrakło wniosków z ewaluacji głównego, miejskiego, skierowanego do starszych warszawiaków „Programu Warszawa Przyjazna Seniorom”, co zdaniem WRS jest istotnym brakiem. Nadmieniamy, że członkowie warszawskich rad seniorów brali udział w badaniach ewaluacyjnych, ale WRS nie została poinformowana o wynikach ewaluacji.	Program „Warszawa przyjazna seniorom” w dużym stopniu dotyczy zakresu Strategii #Warszawa 2030. W strategii rozwiązywania problemów społecznych zawarliśmy elementy dotyczące seniorów, którzy potrzebują wsparcia w samodzielnym funkcjonowaniu. Opieraliśmy się na diagnozie sytuacji społecznej, uwarunkowaniach formalno-prawnych oraz wiedzy i doświadczeniu osób związanych z obszarem

		objętym strategią. Propozycje dotyczące szczegółowych rozwiązań zostaną poddane analizie na etapie tworzenia programów.
22.	Z powodu wspomnianych słabości diagnozy strategia nie wskazuje również jakie są potencjały i wyzwania dotyczące społeczności starszych warszawiaków i odpowiednio do nich nie określa priorytetów, co ogranicza przydatność tego projektu dla polityki senioralnej. Zwracamy uwagę, że polityka senioralna nie jest obecna w celach przedstawionego projektu strategii.	Seniorzy stanowią bardzo dużą grupę mieszkańców, dlatego ogólnodostępne działania muszą włączać seniorów. Zgodnie z Ustawą o zapewnianiu dostępności z 19.07.2019 r. obowiązkiem jest stosowanie projektowania uniwersalnego oraz racjonalnych usprawnień jak również likwidacja istniejących barier i przeciwdziałanie ich powstawaniu. W razie potrzeby, w procesie dialogu z Warszawską Radą Seniorów i Dzielnicowymi Radami Seniorów poddane zostaną analizie propozycje dotyczące szczegółowych rozwiązań.
23.	Brak w projekcie opisu ram programów operacyjnych (które były opisywane w poprzedniej Społecznej Strategii Warszawy) zdaniem WRS uniemożliwia ocenę przydatności projektu tego dokumentu, jako instrumentu polityki senioralnej. Nadmieniamy, że powołano się na poprzedni program senioralny, tworząc Zespół Realizacji Polityki Senioralnej, natomiast obecny projekt strategii nie daje takich podstaw. Zwracamy uwagę, że deficytów omawianego projektu w obszarze senioralnym nie można obecnie wyrównać na gruncie Strategii 2030, gdyż polityka senioralna w jej programach wykonawczych i politykach jest nieobecna.	Seniorzy stanowią bardzo dużą grupę mieszkańców, dlatego ogólnodostępne działania muszą włączać seniorów. Zgodnie z Ustawą o zapewnianiu dostępności z 19.07.2019 r. obowiązkiem jest stosowanie projektowania uniwersalnego oraz racjonalnych usprawnień jak również likwidacja istniejących barier i przeciwdziałanie ich powstawaniu. Programy są tworzone zgodnie z wytycznymi ustawowymi, które wskazują potrzebę ich opracowywania. W razie potrzeby, w procesie dialogu z Warszawską Radą Seniorów i Dzielnicowymi Radami Seniorów poddane zostaną analizie propozycje dotyczące szczegółowych rozwiązań.
24.	Jako reprezentanci środowisk seniorskich stwierdzamy, że projekt strategii w zbyt małym stopniu uwzględnia trwający od roku głęboki kryzys spowodowany pandemią COVID – 19 i proponujemy aktualizację diagnozy pod tym kątem. Ten brak ogranicza przydatność tej strategii w polityce senioralnej, gdyż dla starszych warszawiaków kryzys rodzi negatywne,	Uwzględniono wpływ kryzysu pandemii w Strategii rozwiązywania problemów społecznych (s. 14). Uwaga dotyczy zagadnień i rozwiązań uwzględnionych w Strategii #Warszawa 2030.

	pogłębiające ich wykluczenie skutki zdrowotne, społeczne i ekonomiczne.	
25.	Zgłaszaliśmy zastrzeżenie, że projekt zawęży podejście, traktując łącznie osoby niepełnosprawne i starsze, przez co strategia jest mało przydatna w tworzeniu nowoczesnych rozwiązań polityki senioralnej. W opinii WRS projekt proponuje bardzo ograniczony zestaw instrumentów polityki senioralnej, dużo uboższy niż poprzednie dokumenty czy polityki społeczne innych dużych miast, np. Poznania, czy Krakowa.	Strategia rozwiązywania problemów społecznych koncentruje się na doskonaleniu systemu wsparcia dla osób i rodzin w trudnej sytuacji. Osoby z niepełnosprawnościami i seniorzy będą mogli samodzielnie i aktywnie funkcjonować we wszystkich sferach życia. Jeśli znajdą się w trudnej sytuacji, której nie będą w stanie przezwyciężyć samodzielnie, to uzyskają wsparcie zgodne z ich potrzebami. Wsparcie dla seniorów i senierek jest uwzględnione w celach: 1. Wspieramy samodzielność i 4. Włączaj poMOC. Propozycje dotyczące szczegółowych rozwiązań zostaną poddane analizie na etapie tworzenia programów.
26.	Projekt strategii nie uwzględnia w wystarczającym stopniu dzielnic, przez co ograniczona jest jej przydatność dla polityki senioralnej, gdyż sytuacja seniorów w dzielnicach jest zróżnicowana i cechują ją duże nierówności społeczne, które zostały pominięte w diagnozie projektu i w proponowanych rozwiązaniach.	Uwzględniliśmy aspekt dzielnicowy. Po uchwaleniu strategii powstaną priorytety dzielnicowe. Dzielnice określą najpilniejsze i najważniejsze kwestie, którymi zajmą się w ciągu najbliższych 4-5 lat.
27.	Przyjęte w strategii wskaźniki są naszym zdaniem mało przydatne dla polityki senioralnej. Tak np. utożsamianie zaufania mieszkańców do miejskich instytucji z zaufaniem do instytucji pomocy społecznej jest uproszczeniem. Jak wykazuje konkurs „Miejsca przyjazne seniorom”) starsi warszawiacy doceniają osoby, które w takich miejscach angażują się, przejawiają postawy bezinteresowności oraz tworzą dobrą atmosferę.	Uwzględniliśmy i poprawiliśmy wskaźniki. Uwaga dotyczy zagadnień i rozwiązań uwzględnionych w Strategii #Warszawa 2030.
28.	W projekcie strategii brakuje naszym zdaniem konkretnych informacji finansowych, jakie środki planuje się przeznaczyć na poprawę jakości życia seniorów, co ogranicza przydatność tego dokumentu dla polityki senioralnej.	Seniorzy stanowią bardzo dużą grupę mieszkańców i powinni korzystać z ogólnodostępnej oferty. Zgodnie z Ustawą o zapewnianiu dostępności z 19.07.2019 r. obowiązkiem jest stosowanie projektowania uniwersalnego oraz racjonalnych

<p>Warszawska Rada Seniorów informowała władze miasta, że wysoko ocenia politykę senioralną Warszawy opartą na poprzednich dokumentach. Nie chcemy zatem, aby w tej dziedzinie doszło do regresu.</p> <p>Biorąc pod uwagę przedstawione wyżej zastrzeżenia do projektu strategii oraz wynikające z pandemii COVID – 19 ograniczenia, które utrudniają partycypację środowisk seniorskich w konsultacjach społecznych, WRS stoi na stanowisku, że do czasu zakończenia prac nad miejskimi dokumentami strategiczno-programowymi z uwzględnieniem w nich polityki senioralnej, należy kontynuować aktualne działania w oparciu o założenia do realizację „Programu Warszawa Przyjazna Seniorom” .</p>	<p>usprawnień jak również likwidacja istniejących barier i przeciwdziałanie ich powstawaniu. Uwaga dotyczy zagadnień i rozwiązań uwzględnionych w Strategii #Warszawa 2030. W razie potrzeby, w procesie dialogu z Warszawską Radą Seniorów i Dzielnicowymi Radami Seniorów poddane zostaną analizie propozycje dotyczące szczegółowych rozwiązań.</p>
---	--

3. Uwagi zebrane podczas spotkań z przedstawicielami organizacji pozarządowych, instytucji pomocy społecznej, gremiów doradczych działających przy Prezydencie m.st. Warszawy oraz dzielnic (uwagi zostały zredagowane).

Lp.	Zgłoszona uwaga	Uzasadnienie przyjęcia lub odrzucenia zgłoszonych uwag
1.	<p>Działania realizowane w ramach Strategii kierowane są do osób z grup szczególnego ryzyka, niesamodzielnych i język Strategii, np. sposób sformułowania celów, nie przystaje do wagi problemów, jakich te osoby lub grupy doświadczają. Nie powinniśmy obawiać się korzystania ze specjalistycznej terminologii. Jednocześnie warto bardziej precyzyjnie opisać działania, jakie mogą służyć do realizacji poszczególnych celów szczegółowych. Sformułowania typu „Włączaj PoMOC” czy „Moda na zdrowy tryb życia” brzmią zbyt pozytywnie i pytanie, czy osoby potrzebujące wsparcia odnajdą swoje potrzeby w takich określeniach. Istotne jest podkreślenie wagi wsparcia</p>	<p>Uprościliśmy język i poprawiliśmy opisy. Język nawiązuje do Strategii #Warszawa 2030 i chcemy, żeby dokument był zrozumiały dla szerszego grona osób, w tym specjalistów. Pozytywny język pozwala na destygmatyzację. Zakres strategii jest zgodny z ustawą o pomocy społecznej. Z pomocy społecznej mogą skorzystać osoby i rodziny w trudnej sytuacji życiowej, której nie są w stanie przezwyciężyć samodzielnie. Wysokospecjalistyczną pomoc uwzględniliśmy w celu 2. Wsparcie „szyte na miarę”. Propozycje dotyczące</p>

	wykospecjalistycznego, w szczególności np. dla osób z problemami psychicznymi, tymczasem język strategii wydaje się zbyt ogólny i uniwersalny.	szczegółowych rozwiązań zostaną poddane analizie na etapie tworzenia programów.
2.	W jaki sposób nowe technologie mogą być wsparciem dla osób niesamodzielnych. Kluczowym wsparciem jest dobra relacja, a im większe problemy, tym ta potrzeba relacji jest większa. Technologie mogą być problemem i zwiększać biurokrację.	Uwzględniliśmy potrzebę realizacji działań zmniejszających wykluczenie cyfrowe. Skupimy się na wdrożeniu usprawnień systemu pomocy społecznej, a w szczególności zarządzania usługami, analiz i raportowania z wykorzystaniem technologii. Technologie będą uzupełniać luki i dawać dodatkowe możliwości. Nie będą zastępowały realnego kontaktu z drugą osobą. Ułatwiają również znalezienie informacji, skomunikowanie się.
3.	Warto zaakcentować współpracę między sektorami, placówkami i specjalistami i np. uwzględnić szkoły czy żłobki jako instytucje istotne z punktu widzenia wsparcia dzieci, młodzieży i rodzin w potrzebie. Ważna jest praca w środowisku lokalnym. Współpraca powinna obejmować również podmioty zajmujące się ochroną zdrowia psychicznego.	Uwzględniliśmy potrzebę współpracy między sektorami w celu 2.3. „Razem możemy więcej”, w tym z systemem ochrony zdrowia i edukacji. Podmioty zajmujące się ochroną zdrowia psychicznego należą do obszaru zdrowia, edukacji i pomocy społecznej, które realizują we współpracy Programem ochrony zdrowia psychicznego.
4.	Potrzebna jest powszechna sieć asystentów osób z niepełnosprawnościami, w tym związanymi ze zdrowiem psychicznym. Nie chodzi tu o opiekuna, tylko kogoś usprawniającego w samodzielności, np. osoba, która ma trudności z koncentracją potrzebuje drobnego wsparcia, uspokojenia i odzyskania koncentracji, żeby mogła swoją sprawę załatwić.	Uwzględniliśmy potrzebę działań wspierających osoby z niepełnosprawnościami w celu 1. Wspieramy samodzielność. Propozycje dotyczące szczegółowych rozwiązań zostaną poddane analizie na etapie tworzenia programów.
5.	W strategii i rozmowach proponujemy używać sformułowań podkreślających wagę tymczasowości danego stanu np. sytuacja ubóstwa czy osoby doświadczające bezdomności oraz mówić o pomocy społecznej jako o wsparciu, a nie opiece. Nadal spotykamy się z pojęciem „Opieka społeczna”, od którego systemowo odeszliśmy wiele lat temu. Potrzeba	Uprościliśmy język i poprawiliśmy opisy. Uwzględniliśmy potrzebę budowania pozytywnego wizerunku pomocy społecznej w celu 2.1. Reagujemy na potrzeby.

	<p>zatrzaszczyć się o pracowników socjalnych i zbudować wizerunek pomocy społecznej. Logikę zmiany – odejście od opieki do pomocy społecznej – dobrze oddaje hasło poMOC. Szukanie mocy. Opieka jest potrzebna, gdy zdarzy się kryzysowa sytuacja – krótkotrwale. Natomiast jak najszybciej trzeba zacząć szukać mocy.</p>	
6.	<p>Konieczne jest udostępnianie większej liczby lokali na projekty społeczne i rozwijanie systemu mieszkań chronionych, treningowych, wspomaganych. Dostępność takiego mieszkania sprzyja zdrowieniu i wychodzeniu z trudnych sytuacji.</p>	<p>Pomoc mieszkaniowa jest ważnym elementem systemu wsparcia. Zagadnienia zawarte w uwadze zostały uwzględnione w Programie mieszkaniowym m.st. Warszawy na lata 2021-2025, w tym wieloletnim programie gospodarowania mieszkaniowym zasobem m.st. Warszawy. Osoby i rodziny w trudnej sytuacji mają preferencje w dostępie do mieszkań komunalnych. Wydzielane są mieszkania na realizację potrzeb społecznych, w tym tworzenie mieszkań chronionych, treningowych i wspomaganych. Zaplanowana została analiza zapotrzebowania na cele społeczne i możliwości dzielnic w tym zakresie oraz możliwości pozyskiwania dodatkowych mieszkań spoza zasobu m.st. Warszawy.</p>
7.	<p>Wsparcie szyte na miarę jest opisane z perspektywy pomocy społecznej. Jak osoba, która przejściowo znajduje się w trudnej sytuacji może dowiedzieć się, z czego może skorzystać, jakie są dostępne formy pomocy. Czy przewidziane są działania polegające na wychodzeniu do osób potrzebujących, które nie zgłaszają się po pomoc, np. streetworking. Jakie są możliwości pomocy osobie, która traci uprawnienia do świadczeń, jak np. osoby z niepełnosprawnościami w wieku emerytalnym.</p>	<p>Uwzględniliśmy perspektywy odbiorców pomocy oraz realizatorów świadczących pomoc. Dążymy do tego, żeby wsparcie było oparte na dobrych relacjach pracownika socjalnego i osoby korzystającej z pomocy. Chcemy, żeby odbiorcy pomocy mieli przekonanie, że zostali wysłuchani i zaproponowaliśmy im pomoc adekwatną do ich sytuacji. Uwzględniliśmy potrzebę ułatwienia dostępu do informacji, m.in. dzięki nowoczesnym technologiom. Pracownik socjalny będzie pełnił rolę przewodnika, będzie osobą wspierającą dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Pracownicy socjalni wraz z zespołem specjalistów pracujących z daną rodziną lub osobą, pomogą znaleźć najlepsze rozwiązania w trudnej sytuacji i wspólnie stworzą plan pomocy.</p>

		<p>Planujemy w dalszym ciągu rozwijać usługi dla rodzin, w tym: asystentów rodziny, animatorów lokalnych, street workerów, rodzin wspierających czy samopomocy.</p> <p>Wspieramy osoby w trudnej sytuacji, które mają ograniczony dostęp do świadczeń, poprzez dedykowane projekty, np. Senioralne Biuro Karier, a także dzięki współpracy z organizacjami pozarządowymi.</p>
8.	Wsparcie psychologiczne – pomoc psychologiczna dla osób korzystających z pomocy społecznej jest niezbędnym elementem wsparcia.	Uwzględniliśmy potrzebę zadbania o kondycję psychiczną osób korzystających z pomocy społecznej w celu 2. Wsparcie „szyte na miarę”.
9.	Strategia powinna ujmować w założeniach skorzystanie z modeli wypracowywanych w projektach innowacyjnych, w tym dofinansowanych ze środków europejskich.	Uwzględniliśmy potrzebę realizacji projektów innowacyjnych w celu 2.1. Reagujemy na potrzeby. Propozycje dotyczące szczegółowych rozwiązań zostaną poddane analizie na etapie tworzenia programów.
10.	Wspaniali ludzie organizują wolontariat i porady prawne czy tego rodzaju działania będą rozwijane?	Uwzględniliśmy potrzebę wolontariatu w celu „Włączaj poMOC”. Propozycje dotyczące szczegółowych rozwiązań zostaną poddane analizie na etapie tworzenia programów. Uwaga dotyczy zagadnień i rozwiązań uwzględnionych w Strategii #Warszawa 2030.
11.	Propozycja wzbogacenia oferty dla osób z niepełnosprawnościami powyżej 26 roku życia. Szczególnie brakuje oferty dla osób z autyzmem i podobnymi niepełnosprawnościami. Dla dzieci i osób młodych z niepełnosprawnościami Miasto i dzielnice mają dość szeroką ofertę. Znacznie trudniej o propozycje dla osób powyżej 26 roku życia, np. programy przejściowe (mieszkania treningowe i in.). Trudno jest uzyskać wsparcie dla osób ze spektrum autyzmu, w szczególności osób dorosłych.	Uwzględniliśmy w celu 2. Wsparcie „szyte na miarę” potrzebę zwiększania różnorodności i specjalizacji usług. Będą one dopasowane do potrzeb i sytuacji osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin. Zapewniamy dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami, żeby mogły korzystać z ogólnodostępnej oferty. Potrzeba wydzielania mieszkań na realizację potrzeb społecznych, w tym tworzenie mieszkań chronionych, treningowych i wspomaganych została uwzględniona w Programie mieszkaniowym m.st. Warszawy na lata 2021-2025, w tym wieloletnim programie gospodarowania mieszkaniowym zasobem m.st. Warszawy.

12.	Wsparcia, np. w postaci opieki wytchnieniowej, potrzebują również rodzice i opiekunowie dorosłych osób z autyzmem, ale również osób z innymi rodzajami niepełnosprawności.	Uwzględniliśmy potrzebę rozwijania wsparcia wytchnieniowego w celu 1.2. Zapewnimy wsparcie opiekunek i opiekunów.
13.	Miasto powinno wspierać placówki o charakterze samopomocowym. Samoorganizujące się społeczności są dużą wartością.	Uwzględniliśmy potencjał placówek samopomocowych w celu 1. Wspieramy samodzielność. Uwaga dotyczy zagadnień i rozwiązań uwzględnionych w Programie Wspólnota Strategii #Warszawa 2030.
14.	Potrzebna jest lepsza informacja np. dla rodzica dziecka z niepełnosprawnością o wsparciu, z jakiego może skorzystać w Warszawie. Może powstać baza organizacji działających na rzecz osób z niepełnosprawnościami?	Uwzględniliśmy potrzebę rozwijania i usprawniania przepływu informacji o systemie wsparcia. Propozycje dotyczące szczegółowych rozwiązań zostaną poddane analizie na etapie tworzenia programów.
15.	Potrzeba zapewniania transportu dla dzieci z niepełnosprawnościami, ponieważ dotychczas transport dla osób z niepełnosprawnościami adresowany był do osób dorosłych.	Propozycje dotyczące szczegółowych rozwiązań zostaną poddane analizie na etapie tworzenia programów. Uwaga dotyczy zagadnień i rozwiązań uwzględnionych w Strategii #Warszawa 2030.
16.	Należy wspierać osoby z niepełnosprawnościami w organizacji czasu wolnego i tworzyć okazję do integracji osób sprawnych i z niepełnosprawnościami w ramach wspólnych imprez.	Propozycje dotyczące szczegółowych rozwiązań zostaną poddane analizie na etapie tworzenia programów. Uwaga dotyczy zagadnień i rozwiązań uwzględnionych w Strategii #Warszawa 2030.
17.	Więcej MAL i domów dziennego pobytu, z których mogliby korzystać zarówno sprawni seniorzy, jak i osoby mniej samodzielne.	Propozycje dotyczące szczegółowych rozwiązań zostaną poddane analizie na etapie tworzenia programów. Uwaga dotyczy zagadnień i rozwiązań uwzględnionych w Strategii #Warszawa 2030.
18.	Grodzenie osiedli i kwartałów zabudowy jest bardzo dużym problemem dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych. Za mało jest miejsc parkingowych dla osób z niepełnosprawnościami.	Propozycje dotyczące szczegółowych rozwiązań zostaną poddane analizie na etapie tworzenia programów. Uwaga dotyczy zagadnień i rozwiązań uwzględnionych w Strategii #Warszawa 2030.
19.	Ważne jest propagowanie umiejętności udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej.	Propozycje dotyczące szczegółowych rozwiązań zostaną poddane analizie na etapie tworzenia programów.

20.	Istnieje potrzeba współpracy urzędów z organizacjami pozarządowymi w kwestii wsparcia osób odmiennych językowo i kulturowo.	Uwzględniliśmy potrzebę wsparcia cudzoziemców potrzebujących pomocy w adaptacji do warunków życia w Warszawie oraz rozpoczęcia samodzielnego życia. Propozycje dotyczące szczegółowych rozwiązań zostaną poddane analizie na etapie tworzenia programów. Uwaga dotyczy zagadnień i rozwiązań uwzględnionych w Strategii #Warszawa 2030.
21.	Należy ograniczać dostępność alkoholu i ograniczyć punkty sprzedaży alkoholu. Niska jest świadomość społeczeństwa, jeśli chodzi o związek dostępności alkoholu z uzależnieniem od alkoholu.	Uwzględniliśmy w celu 3.1. Pomagamy zdrowiej żyć potrzebę profilaktyki uniwersalnej i selektywnej. Propozycje dotyczące szczegółowych rozwiązań zostaną poddane analizie na etapie tworzenia programów. Uwaga dotyczy zagadnień i rozwiązań uwzględnionych w Strategii #Warszawa 2030.
22.	Zaznaczono, że potrzebne są autorytety, ktoś kto buduje postawy. Należy dobrze kształcić osoby pracujące z osobami z grup ryzyka i z młodzieżą, podnosząc stale ich kompetencje. Takie osoby powinny być atrakcyjne, szczególnie dla młodzieży. Osobom uzależnionym bądź będącym w potencjalnej grupie ryzyka należy poświęcać czas, rozmawiać z nimi, słuchać o problemach i wyzwaniach, żeby móc dostosować adekwatne rozwiązania lub pokierować w odpowiednie miejsce. We wczesnym zdefiniowaniu problemu lub potencjalnego problemu pomoc może najbliższe otoczenie – konkretne środowiska powinny mieć możliwość wpływu i reagowania w porę.	Uwzględniliśmy w celu 2.1. Reagujemy na potrzeby potrzebę wzmocnienia pracowników instytucji i organizacji pozarządowych jak i najbliższego otoczenia osób w trudnej sytuacji. Znają oni swoje lokalne środowisko, trafnie rozpoznają potrzeby osób i rodzin i z zaangażowaniem proponują zindywidualizowane działania pomocowe. W celu 3.1. Przeciwdziałamy uzależnieniom i innym zachowaniom ryzykownym uwzględniliśmy wsparcie specjalistyczne i praktyczne rozwiązania dotyczące ograniczania uzależnień i innych zachowań ryzykownych.
23.	Należy mniej tradycyjnie spoglądać na tematy uzależnień, środków psychoaktywnych etc. Warto zwrócić uwagę na uzależnienie od internetu i hazardu z nim związanego.	Uwzględniliśmy w celu 3.1. Przeciwdziałamy uzależnieniom i innym zachowaniom ryzykownym potrzebę profilaktyki uniwersalnej i selektywnej. Ponadto w celu 2. Wsparcie „szyte na miarę” uwzględniliśmy potrzebę reagowania na nowe problemy i poszukiwania nowych rozwiązań.
24.	Należy skoncentrować się na profilaktyce, najlepiej w szkole i w rodzinach. Wskazane byłoby umożliwienie młodzieży	Uwzględniliśmy potrzebę rozwijania placówek wsparcia dziennego w celu 3.1. Przeciwdziałamy uzależnieniom i innym

	<p>spotkania się w specjalnych miejscach spotkań, żeby mogli realizować swoje pasje i być ze sobą. Dobrze by było edukować mieszkańców, żeby nie protestowali przeciwko takim miejscom i się ich nie bali. Należy szukać miejsc akceptowalnych dla wszystkich, gdzie młodzież, organizacje pozarządowe mogą realizować swoje działania w spokoju i bez napięć z mieszkańcami. Takie miejsca powinny być atrakcyjne dla młodzieży, to powinno być „swoje miejsce”, dlatego należy słuchać młodzieży i dawać im, w miarę możliwości, wpływ. Mogłyby to być szkoły, lecz skoro muszą się utrzymywać i często wynajmować pomieszczenia komercyjnie, innym działaniom trudno z tym konkurować. Można szkołom udzielić dofinansowania i znaleźć kompetentnych ludzi, którzy mogliby poprowadzić takie miejsca.</p>	<p>zachowaniom ryzykownym. Propozycje dotyczące szczegółowych rozwiązań zostaną poddane analizie na etapie tworzenia programów.</p>
25.	<p>Potrzeba wzmocnienia pozytywnego wizerunku pomocy społecznej (obecnie często pracownicy społeczni postrzegani jako policja socjalna, zaś ich klienci jako patologia). Problemem jest też dziedziczenie uzależnienia od pomocy społecznej.</p>	<p>Uwzględniliśmy w celu 2.1. Reagujemy na potrzeby działania, które spowodują wzmocnienie wizerunku pomocy społecznej.</p>
26.	<p>Strategia powinna być kierowana zarówno do tych osób, które przejściowo utraciły samodzielność, ale i tych które pozostaną niesamodzielne, np. w związku z niepełnosprawnością. Szczególną uwagę powinno się zwrócić na seniorów sędziwych, ponieważ seniorzy aktywni mają w Warszawie bardzo szeroką ofertę, z której mogą skorzystać. Im starsze osoby, w szczególności, jeśli wiekowi towarzyszą ograniczenia poznawcze, tym więcej wyzwań i tym trudniej jest zaprojektować i dostarczyć pomoc. Wsparciem tutaj mogą być innowacje technologiczne, sztuczna inteligencja itd. Potrzebna jest zarówno pomoc i wsparcie, jak i – w niektórych przypadkach – opieka.</p>	<p>Uwzględniliśmy w celu 1. Wspieramy samodzielność potrzebę rozwijania oferty dla osób, które stale wymagają wsparcia i opieki oraz dla ich opiekunów.</p>

27.	Można powołać rzecznika osób starszych, który zająłby się problemami osób przebywających w instytucjach opiekuńczych.	Propozycje dotyczące szczegółowych rozwiązań zostaną poddane analizie na etapie tworzenia programów.
28.	Należy dbać o osoby, które zbliżają się do wieku senioralnego i oferować im wiele możliwości, służących jako profilaktyka. Wiek nie musi przesądzać o ogólnej kondycji. Na dobrą starość pracujemy całe życie. Warto prowadzić działania wzmacniające współpracę między seniorami i osobami młodymi (choć niekiedy jest o to trudno i każda z grup może zamykać się w swoim gronie).	Uwzględniliśmy wsparcie dla seniorów i senierek w celach: 1. Wspieramy samodzielność, 4. Włączaj poMOC. Propozycje dotyczące szczegółowych rozwiązań zostaną poddane analizie na etapie tworzenia programów. Uwaga dotyczy zagadnień i rozwiązań uwzględnionych w Strategii #Warszawa 2030.
29.	Ważne jest dbanie o kwestie urbanistyczno-architektoniczne, szczególnie w kontekście starzenia się społeczeństwa. Warto tworzyć dzielnice/ kwartały dla osób starszych, budynki międzypokoleniowe, osiedla społeczne i inne nowe struktury, w których osoby potrzebujące pomocy łatwo będą mogły ją uzyskać. Będzie to również ekonomicznie opłacalne dla miasta, pozwoli wytworzyć zintegrowaną społeczność, miejsca opieki lokalnej, gdzie łatwo będzie uzyskać, ale również dostarczyć profesjonalne wsparcie.	Uwzględniliśmy wsparcie dla seniorów i senierek w celach: 1. Wspieramy samodzielność, 4. Włączaj poMOC. Propozycje dotyczące szczegółowych rozwiązań zostaną poddane analizie na etapie tworzenia programów. Uwaga dotyczy zagadnień i rozwiązań uwzględnionych w Strategii #Warszawa 2030.
30.	Projektując działania należy myśleć w kategoriach hierarchii potrzeb. Nawet najbardziej ambitne programy aktywizacji nie pomogą osobie, która żyje w trudnych warunkach i nie stać jej na zaspokojenie podstawowych potrzeb.	Uwzględniliśmy w celu 2. Wsparcie „szyte na miarę” potrzebę dopasowania pomocy do potrzeb i sytuacji osób i rodzin w trudnej sytuacji. Propozycje dotyczące szczegółowych rozwiązań zostaną poddane analizie na etapie tworzenia programów.
31.	Współpraca między różnymi służbami musi być premiowana czy torowana poprzez różnego rodzaju rozwiązania formalno-prawne. Musi istnieć do niej jakiegoś rodzaju zobowiązanie, a nie tylko motywacja. I o takie potrzebne zmiany, np. prawne, Miasto powinno zabiegać.	Uwzględniliśmy potrzebę współpracy między sektorami w celu 2.3. „Razem możemy więcej”. Propozycje dotyczące szczegółowych rozwiązań zostaną poddane analizie na etapie tworzenia programów.

32.	Pomoc społeczna powinna odchodzić od dobrowolności i interweniować bardziej stanowczo, np. w kontekście przemocy domowej, w szczególności wobec dziecka.	Uwzględniliśmy w celu 2. Wsparcie „szyte na miarę” potrzebę dopasowania pomocy do potrzeb i sytuacji osób i rodzin w trudnej sytuacji. Propozycje dotyczące szczegółowych rozwiązań zostaną poddane analizie na etapie tworzenia programów.
33.	Problem nieciągłości działań realizowanych przez organizacje społeczne, które muszą działać projektowo, w oparciu o aktualnie przyznane środki.	Istnieje możliwość zawierania umów wieloletnich. Propozycje dotyczące szczegółowych rozwiązań zostaną poddane analizie na etapie tworzenia programów.
34.	Wzmocnić horyzontalne spojrzenie zaproponowane w Strategii. Potrzebne są załączniki dzielnicowe do strategii i jednocześnie kompletność Strategii będzie można ocenić, gdy powstaną programy operacyjne, zarówno w ramach strategii rozwiązywania problemów społecznych, jak i w ramach Strategii #Warszawa2030.	Uwzględniliśmy aspekt dzielnicowy. Po uchwaleniu strategii powstaną priorytety dzielnicowe. Dzielnice określą najpilniejsze i najważniejsze kwestie, którymi zajmą się w ciągu najbliższych lat. Aktualnie obowiązujące programy wymienione w Strategii rozwiązywania problemów społecznych można znaleźć na stronie: https://bip.warszawa.pl/Menu_przedmiotowe/programy_strategie_plany/default.htm Programy wykonawcze do Strategii #Warszawa 2030 są w trakcie opracowania i są systematycznie poddawane konsultacjom społecznym.
35.	Istotny dla zdrowia seniorów jest dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej i zanieczyszczenie powietrza. Istnieje potrzeba poprawy jakości środowiska oraz rozwiązanie problemu wzrostu opłat za śmieci.	Uwaga dotyczy zagadnień i rozwiązań uwzględnionych w Strategii #Warszawa 2030.
36.	Warto wzmocnić integrację w różnych wymiarach – osób niesamodzielnych i samodzielnych oraz sektorów i służb itd.	Uwzględniliśmy w celu 4. Włączając poMOC potrzebę wzmocnienia solidarności społecznej. Potrzebę współpracy między sektorami zawarliśmy w celu 2.3. „Razem możemy więcej”. Propozycje dotyczące szczegółowych rozwiązań zostaną poddane analizie na etapie tworzenia programów. Uwaga dotyczy zagadnień i rozwiązań uwzględnionych w Strategii #Warszawa 2030.
37.	Ważne jest, by powstawały placówki samopomocowe, społeczności członkowskie (placówki amedyczne, nie	Uwzględniliśmy potencjał placówek samopomocowych w celu 1. Wspieramy samodzielność. Propozycje dotyczące

	<p>zinstytucjonalizowane) – przykładem jest warszawski Dom pod Fontanną dla osób doświadczających problemów psychicznych. Grupy samopomocowe w sąsiedztwie animują spędzanie czasu, zajęcia edukacyjne, kulturalne i trening ku zatrudnieniu. Oferują wsparcie trenera, co ułatwia integrację.</p>	<p>szczegółowych rozwiązań zostaną poddane analizie na etapie tworzenia programów. Uwaga dotyczy zagadnień i rozwiązań uwzględnionych w Strategii #Warszawa 2030.</p>
38.	<p>Miejsca sportu i rekreacji powinny być przestrzeniami integracji.</p>	<p>Chcemy, żeby jak najwięcej mieszkańców dostało nową jakość uprawiania aktywności fizycznej. Uwaga dotyczy zagadnień i rozwiązań uwzględnionych w Strategii #Warszawa 2030.</p>

Załącznik 2. do Sprawozdania z konsultacji z organizacjami pozarządowymi i podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

Sprawozdanie ze spotkań w ramach konsultacji społecznych Strategii rozwiązywania problemów społecznych.

Konsultacje trwały od 12.02.2021 do 31.03.2021.

Informacje o konsultacjach i raport z ich przebiegu zamieściliśmy na stronie http://konsultacje.um.warszawa.pl/strategia_spoleczna.

Wprowadzenie

W ramach konsultacji społecznych projektu Strategii rozwiązywania problemów społecznych odbyło się 9 zdalnych spotkań: spotkanie otwierające z transmisją na Youtube, 2 spotkania otwarte dla mieszkańców i 6 spotkań dla organizacji pozarządowych.

W spotkaniach wzięli udział przedstawiciele Urzędu m.st Warszawy:

- Aldona Machnowska-Góra, Zastępczyni Prezydenta m. st. Warszawy,
- Tomasz Pactwa, Dyrektor Biura Pomocy i Projektów Społecznych,
- Marta Jakubiak, Zastępczyni Dyrektora Biura Pomocy i Projektów Społecznych.

Eksperci:

- dr Anna Domaradzka, ekspertka Strategii rozwiązywania problemów społecznych, Dyrektorka Instytutu Studiów Społecznych im. Profesora Roberta Zajonca Uniwersytetu Warszawskiego,
- dr Tomasz Gajderowicz, ekspert Strategii rozwiązywania problemów społecznych, Wydział Nauk Ekonomicznych Uniwersytetu Warszawskiego.

Każde spotkanie rozpoczynała prezentacja przybliżająca ogólnie projekt strategii oraz poszczególne cele – odpowiadające tematom spotkań. Pełny projekt strategii był dostępny na platformie Konsultacje Społeczne Warszawa. W większości spotkań aktywny

udział brali mieszkańcy, członkowie Warszawskiej Rady Seniorów, a także przedstawiciele organizacji pozarządowych i instytucji zajmujących się pomocą społeczną.

W ostatnim spotkaniu – interdyscyplinarnym – wzięli ponadto udział dyrektorzy i przedstawiciele Biura Edukacji, Biura Kultury, Biura Polityki Zdrowotnej oraz Biura Sportu i Rekreacji Urzędu m.st. Warszawy.

Spotkanie inaugurujące konsultacje społeczne projektu strategii – 22 lutego 2021

Do 31 marca (dzień zakończenia konsultacji) transmisja osiągnęła 254 wyświetlenia.

Eksperti i przedstawiciele Urzędu odpowiedzieli na pytania i udzielali dodatkowych wyjaśnień. Omawiali np. rozumienie samodzielności w strategii, rolę nowych technologii jako narzędzi wspierania osób w trudnej sytuacji życiowej i przyczyny rezygnacji z eksponowania grup potrzebujących (np. rodziny, seniorzy).

Mieszkańcy pytali również o badania, które były podstawą opracowania strategii i miejsce, gdzie można je znaleźć oraz o to czym różni się podejście w Strategii rozwiązywania problemów społecznych od Społecznej Strategii Warszawy.

Pojawił się wątek dotyczący przeciwdziałania „wpadania w objęcia polityki społecznej” i założeń w strategii, iż warto zadbać o to, aby nie „wpadało” się w system wspierania, tylko korzystało z niego czasowo, w danym momencie. Dostęp ma być bardzo łatwy, na wczesnym poziomie, po to, żeby jak najszybciej można się od tego problemu odłączyć. Jest to obszar wsparcia w momencie potrzeby wsparcia – korzystamy jakiś czas i następnie odłączmy się i funkcjonujemy samodzielnie.

Zaznaczono, że należy zadbać o to, aby pracownicy socjalni byli pozytywnie postrzegani. Potrzebne jest usprawnienie pracy i ułatwienie procedur, ponieważ obecnie pisze się wnioski, następuje kwalifikacja, ocena, przyznanie pomocy, etc. Założeniem jest, aby za 10 lat wsparcie będzie oparte na dobrych relacjach pracownika socjalnego i osoby korzystającej z pomocy. Odbiorcy pomocy będą mieli przekonanie, że zostali wysłuchani i zaproponowaliśmy im pomoc adekwatną do ich sytuacji. Dokumentacja ma być minimalna i automatyczna. Pracownik socjalny ma być blisko człowieka, czasem być może incydentalnie, czasem być może szerzej. Ma to być ludzkie wsparcie.

Wspieranie dzieci, młodzieży i rodzin – 1 marca 2021

W spotkaniu wzięło udział 9 osób.

Uczestnicy podkreślali, że działania realizowane w ramach strategii kierowane są do osób z grup szczególnego ryzyka, niesamodzielnych, więc język strategii, np. sposób sformułowania celów, nie przystaje do wagi problemów, jakich te osoby lub grupy doświadczają. Konstruując cele strategii nie powinniśmy obawiać się korzystania ze specjalistycznej terminologii i jednocześnie warto bardziej precyzyjnie opisać działania, jakie mogą służyć do realizacji poszczególnych celów szczegółowych. Sformułowania typu

„Włączaj PoMoc” czy „Moda na zdrowy styl życia” brzmią zbyt pozytywnie i pytanie, czy osoby potrzebujące wsparcia odnajdą swoje potrzeby w takich określeniach. Istotne jest podkreślenie wagi wsparcia wysokospecjalistycznego, w szczególności np. dla osób z problemami psychicznymi, tymczasem język strategii wydaje się zbyt ogólny i uniwersalny.

Pytano o to, w jaki sposób nowe technologie mogą być wsparciem dla osób niesamodzielnych i podkreślano, że kluczowym wsparciem jest dobra relacja, a im większe problemy, tym ta potrzeba jest większa. Jednocześnie wskazywano, że technologia może być problemem.

W środowiskach wykluczonych potrzebne jest przede wszystkim wdrożenie specjalistycznej pomocy. Promocja zdrowego stylu życia i wyłapywanie talentów jest jednym z elementów wychodzenia i zdrowienia. Zwiększają motywację, zasoby, kompetencje społeczne, pewność siebie, które są potrzebne, żeby lepiej radzić sobie z trudnościami.

Zwracano również uwagę na istotną rolę edukacji i pytano, gdzie osoba potrzebująca wsparcia może uzyskać konkretne informacje dotyczące pomocy, jaką może otrzymać i jaki może mieć wybór dotyczący form pomocy.

Podkreślano, że warto zaakcentować współpracę między sektorami, placówkami i specjalistami i np. uwzględnić szkoły czy żłobki jako instytucje istotne z punktu widzenia wsparcia dzieci, młodzieży i rodzin w potrzebie. Zwracano też uwagę na potrzebę pracy w środowisku lokalnym.

Co dla mieszkańców Warszawy oznacza solidarność społeczna? –2 marca 2021

W spotkaniu wzięło udział 7 osób – w większości przedstawicieli Warszawskiej Rady Seniorów.

Istotna część dyskusji dotyczyła dylematu dotyczącego sposobu uwzględniania potrzeb seniorów w dokumentach miejskich: czy polityka senioralna powinna stanowić odrębny dokument, czy też działania skierowane do seniorów powinny być częścią Strategii #Warszawa2030 w odniesieniu do osób samodzielnych oraz Strategii rozwiązywania problemów społecznych – w przypadku seniorów, którzy potrzebują wsparcia w funkcjonowaniu. Zdania uczestników w tej sprawie były podzielone. Część uczestników zwracała uwagę, że do roku 2020 działania na rzecz seniorów, w tym również funkcjonowanie Warszawskiej Rady Seniorów, ulokowane było w ramach Społecznej Strategii Warszawy i aktualnie należałoby podjąć opracowanie kompleksowej polityki senioralnej. Inni uczestnicy uznawali z kolei, że nie powinno się tworzyć dokumentów skierowanych do takich czy innych grup.

Seniorzy zwracali uwagę, że często doświadczają dyskryminacji – ze strony sąsiadów, fachowców czy też w kontaktach z instytucjami i jest to szczególnie powszechne wobec senierek. Jest to częściowo związane – według uczestników – ze zwiększającą się

różnorodnością mieszkańców Warszawy. Ten problem powinno się również wziąć pod uwagę obok zjawiska przemocy w rodzinie.

Zarówno eksperci, jak i uczestnicy zwracali uwagę na potencjał aktywnych seniorów i podkreślali potrzebę wzmocnienia samorządności seniorów. Zauważano również, że skuteczne działania kierowane do sprawnych seniorów będą zmniejszać ryzyko ich niesamodzielności.

Pytano również o diagnozę i badania, które są podstawą wyznaczenia celów szczegółowych strategii.

Postulowano również uzupełnienie w strategii odniesień do dokumentów rządowych poruszających kwestie osób starszych (np. Ustawa o osobach starszych).

Wspieranie osób najuboższych – 8 marca 2021

W spotkaniu wzięło udział 14 osób.

Spotkanie rozpoczął moderator, następnie głos zabrał Tomasz Pactwa, Dyrektor Biura Pomocy i Projektów Społecznych, powitał zebranych i określił cel spotkania, zapraszając jednocześnie zebranych do dyskusji. Elementy projektu Strategii rozwiązywania problemów społecznych 2030 dotyczące wspierania osób najuboższych, w tym osób w kryzysie bezdomności przedstawiła ekspertka, pani dr Anna Domaradzka.

W części dyskusyjnej pojawiły się pytania i sugestie od osób prywatnych i przedstawicieli NGO. Zaznaczono, że warto korzystać z istniejących modeli i wykorzystywać dobre praktyki w strategii. Zwrócono uwagę na słownictwo używane w strategii i rozmowach, np. sytuacja ubóstwa czy osoby doświadczające bezdomności, podkreślając wagę tymczasowości danego stanu, czy pomoc społeczna rozumiana jako wsparcie, a nie opieka.

Uczestnicy zwrócili uwagę, że wsparcie szyte na miarę jest opisane z perspektywy pomocy społecznej. Omówiono, jak osoba, która przejściowo znajduje się w trudnej sytuacji może dowiedzieć się, z czego może skorzystać, jakie są dostępne formy pomocy. Wspomniano również o działaniach polegających na wychodzeniu do osób potrzebujących, które nie zgłaszają się po pomoc, np. streetworkingu. Uczestnicy podawali przykłady sytuacji osób, które tracą uprawnienia do świadczeń, np. osoby z niepełnosprawnościami w wieku emerytalnym.

Zdaniem uczestników spotkania konieczne jest udostępnianie większej liczby lokali na projekty społeczne i rozwijanie systemu mieszkań chronionych, treningowych, wspomaganych. Dostępność takiego mieszkania sprzyja zdrowieniu i wychodzeniu z trudnych sytuacji.

Troska o pracowników, ich status i wsparcie w pracy codziennej pojawiały się wielokrotnie, między innymi w celu uniknięcia wypalenia zawodowego. Trzeba zbudować wizerunek pomocy społecznej, dzięki któremu uda się przejść od opieki do pomocy

społecznej. Tę logikę dobrze oddaje hasło „poMOC” – szukanie mocy to zadanie pomocy społecznej.

Pojawiły się sugestie poszerzenia sieci asystentów, którzy pomagaliby np. osobom starszym, samotnym, chorym, tracącym koncentrację w załatwieniu spraw codziennych oraz urzędowych. Potrzebna jest powszechna sieć asystentów osób z niepełnosprawnościami (w tym związanymi ze zdrowiem psychicznym). Nie opiekuna, tylko kogoś usprawniającego w samodzielności np. osoba, która ma trudności z koncentracją, potrzebuje drobnego wsparcia – uspokoić się i odzyskać koncentrację, żeby mogła swoją sprawę załatwić.

Omówione zostały programy operacyjne wspierające realizację strategii i możliwość powstania odrębnego dokumentu dotyczącego osób w kryzysie bezdomności. Strategia powinna ujmować w założeniach skorzystanie z modeli wypracowywanych w projektach innowacyjnych, w tym dofinansowanych ze środków europejskich.

Uczestnicy zwrócili uwagę, że „wsparcie szyte na miarę” jest opisane z perspektywy pomocy społecznej. Osoba, która przejściowo znajduje się w trudnej sytuacji może mieć trudności, żeby dowiedzieć się, z czego może skorzystać, jakie są dostępne formy pomocy. Omówiono działania polegające na wychodzeniu do osób potrzebujących, które nie zgłaszają się po pomoc, np. streetworking oraz możliwości pomocy osobie, która traci uprawnienia do świadczeń, jak np. osoby z niepełnosprawnościami w wieku emerytalnym.

Omawiano trudności osób z niepełnosprawnościami (w tym związane ze zdrowiem psychicznym) na rynku pracy. Powinny one mieć możliwość kontynuacji pracy w niepełnym wymiarze, np. kilka godzin w tygodniu, gdy przechodzą na emeryturę. Urząd m.st. Warszawy wspiera osoby z niepełnosprawnościami w wieku emerytalnym w znalezieniu pracy, np. poprzez senioralne biuro karier działające w Centrum Aktywności Międzypokoleniowej.

Wspieranie osób z niepełnosprawnościami- 10 marca 2021

W spotkaniu wzięło udział 19 osób.

W trakcie spotkania zwrócono uwagę na potrzebę poszerzenia oferty dla osób ze spektrum autyzmu, w szczególności osób dorosłych, dla których bardzo trudno jest uzyskać wsparcie. Usługi asystenta osobistego dla osób z niepełnosprawnościami nie są wystarczające, a takie usługi są bardzo potrzebne. Wsparcia, np. w postaci opieki wytchnieniowej, potrzebują również rodzice i opiekunowie dorosłych osób z autyzmem, ale również osób z innymi rodzajami niepełnosprawności.

Podkreślano, że Miasto powinno wspierać placówki o charakterze samopomocowym. Uczestnicy przedstawili przykłady działań sprzyjających integracji społecznej i zawodowej, które mogą być prowadzone przez takie podmioty. Uczestnicy pytali również m.in. o sposoby włączania osób z niepełnosprawnościami w konsultacje społeczne strategii i najbardziej efektywne sposoby docierania do osób

niepełnosprawnościami. Podkreślano, że potrzebna jest baza organizacji działających na rzecz osób z niepełnosprawnościami. Uczestnicy zaproponowali zmianę założeń dwóch programów. Program działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami może nazywać się „Programem działań zapobiegania i radzenia sobie z niepełnosprawnością”. Dążenie do sprawności, chociaż wiemy, że czasem niepełnosprawność jest stała i nie zawsze można uzyskać zmianę. Problemy zdrowia psychicznego są dynamiczne, nawet kilka epizodów choroby nie świadczy o niepełnosprawności, te osoby różnie się postrzegają i ważne byłoby zaakcentowanie radzenia sobie. Zwracano również uwagę, że o ile dla dzieci i osób młodych z niepełnosprawnościami Miasto i dzielnice mają dość szeroką ofertę, o tyle znacznie trudniej o propozycje dla osób powyżej 26 roku życia, np. programy przejściowe (mieszkania treningowe itp.).

Rodzice i opiekunowie osób z niepełnosprawnościami wskazywali również potrzebę zapewniania transportu osobom z niepełnosprawnościami – warto by objąć nim również dzieci, ponieważ – wg uczestniczki – projekt adresowany jest do osób dorosłych.

Pytano, czy w programach np. rodzic dziecka z niepełnosprawnością może poszukiwać informacji o wsparciu, z jakiego może skorzystać w Warszawie.

Zwracano uwagę, że brakuje czytelnego przełożenia potencjałów i wyzwań zidentyfikowanych w dokumencie na działania zawarte w strategii lub programach, trudno zatem ocenić, czy katalog programów jest kompletny i wyczerpujący.

Podkreślano, że należy wspierać osoby z niepełnosprawnościami w organizacji czasu wolnego i tworzyć okazję do integracji osób sprawnych i z niepełnosprawnościami w ramach wspólnych imprez.

Potrzebne jest również więcej MAL i domów dziennego pobytu, z których mogliby korzystać zarówno sprawni seniorzy, jak i osoby mniej samodzielne.

Doceniano zapisy zawarte w strategii i wyrażano zrozumienie, że bardziej szczegółowe i operacyjne zapisy znajdują się w programach.

Inne kwestie: grodzenie osiedli i kwartałów zabudowy jest bardzo dużym problemem dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych, brak miejsc parkingowych dla osób z niepełnosprawnościami. Ważne jest propagowanie umiejętności udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej.

Jakie wsparcie mogą otrzymać mieszkańcy Warszawy w trudnej sytuacji – 11 marca 2021

W spotkaniu wzięły udział 3 osoby.

Zwracano uwagę, że bardzo ważne jest uczenie rodziców osób z niepełnosprawnościami, aby wspierali samodzielność swoich dzieci od najmłodszych lat, ponieważ rodzice często je nadmiernie wyręczają, oraz by korzystali z opieki wytchnieniowej, do czego często sami opiekunowie nie dają sobie prawa. Ważne również, by przygotowywać do wieku senioralnego tak, by z jednej strony pomagać jak najdłużej zachować sprawność, ale też

przygotować na pojawiające się ograniczenia dla samodzielności, prowadzić psychoedukację na rzecz przeciwdziałania stereotypom, zwiększania wrażliwości wobec innych osób, ale również wobec siebie samego.

Przy okazji spotkania odbyła się dyskusja dotycząca Praskiego Centrum Re-start – część uczestników zwracała uwagę, że w ich przekonaniu mieszkańcy mają prawo wypowiedzieć się na temat tej inwestycji w konsultacjach społecznych, część – że tego typu usługi (np. skierowane do osób zagrożonych bezdomnością) w sąsiedztwie budzą społeczny opór i mieszkańcy chcą, by były lokowane „gdzie indziej”. Właściwie osoby w kryzysie bezdomności powinny móc korzystać z tych samych usług, co wszyscy pozostali mieszkańcy (np. edukacyjnych, opiekuńczych), ale jest wobec tego opór i z jednej i z drugiej strony.

Podkreślano, że stale zwiększa się zróżnicowanie społeczne Warszawy, co rodzi szereg napięć. Uczestnicy podali przykłady projektów w Rotterdamie i na Ursynowie, które umożliwiały budowanie wspólnot w poszczególnych kwartałach miasta. Obejmowały one działalność psychologów i mediatorów sąsiedzkich.

Zapobieganie uzależnieniom i innym zachowaniom ryzykownym – 19 marca 2021

W spotkaniu wzięło udział 14 osób – wśród nich mieszkańcy i przedstawiciele organizacji pozarządowych.

Zgłoszono potrzebę współpracy urzędów z organizacjami pozarządowymi w kwestii wsparcia osób odmiennych językowo i kulturowo.

Pojawiła się sugestia ograniczenia dostępu do alkoholu, czyli podaży w formie punktów sprzedaży, co mogłoby pozytywnie wpłynąć na spożycie alkoholu i problemy z tym związane. Zdaniem uczestników należy podnosić świadomość społeczeństwa o związku dostępności alkoholu z uzależnieniem od alkoholu.

Zaznaczono, że ważne jest budowanie pozytywnych postaw. Należy kształcić osoby pracujące z osobami z grup ryzyka i z młodzieżą, podnosząc stale ich kompetencje. We wczesnym zdefiniowaniu problemu lub potencjalnego problemu pomoc może najbliższe otoczenie.

Należy mniej tradycyjnie spoglądać na tematy uzależnień, środków psychoaktywnych etc. Zdaniem uczestników – warto zwrócić uwagę na uzależnienie od internetu, w szczególności hazardu z nim związanego.

Należy skoncentrować się na profilaktyce, najlepiej w szkole i w rodzinach, żeby ograniczyć ryzykowne zachowania wśród dzieci i młodzieży. Wskazane byłoby stworzenie specjalnych miejsc spotkań dla młodzieży, żeby mogli realizować swoje pasje i być ze sobą. Dobrze by było edukować mieszkańców, żeby nie protestowali przeciwko takim miejscom i się ich nie bali. Pojawił się głos, że należy szukać miejsc akceptowalnych dla wszystkich, gdzie mogą odbywać się bez napięć z mieszkańcami różnorodne działania. Takie miejsca powinny być atrakcyjne dla młodzieży, to powinno być „swoje miejsce”, dlatego należy

słuchać młodzieży i dawać im, w miarę możliwości, wpływ. Mogłyby to być szkoły, lecz skoro muszą się utrzymywać i często wynajmować pomieszczenia komercyjnie, innym działaniom trudno z tym konkurować. Pojawiła się propozycja, aby znaleźć odpowiednie szkoły, udzielić im dofinansowania i znaleźć kompetentnych ludzi, którzy mogliby animować takie działania.

Wspieranie osób starszych, które potrzebują pomocy w funkcjonowaniu – 22 marca 2021

W spotkaniu wzięło udział 16 osób.

Zwracano uwagę na potrzebę wzmocnienia pozytywnego wizerunku pomocy społecznej (obecnie często pracownicy społeczni są postrzegani jako policja socjalna, zaś ich klienci jako patologia) oraz rozwiązać problem dziedziczenia uzależnienia od pomocy społecznej.

Wg uczestników strategia powinna być kierowana zarówno do tych osób, które przejściowo utraciły samodzielność, ale i tych które pozostaną w małym stopniu samodzielne, np. w związku z niepełnosprawnością. Szczególną uwagę powinno się zwrócić na seniorów sędziwych. Seniorzy aktywni mają w Warszawie bardzo szeroką ofertę, z której mogą skorzystać. Im starsze osoby, w szczególności jeśli wiekowi towarzyszą ograniczenia poznawcze, tym więcej wyzwań i tym trudniej jest zaprojektować i dostarczyć pomoc. Wspieraniem tutaj mogą być innowacje technologiczne, sztuczna inteligencja itd. Potrzebna jest zarówno pomoc i wsparcie, jak i – w niektórych przypadkach – opieka.

Wskazywano, że miałyby sens powołanie Rzecznika Osób Starszych i zwracano uwagę, jak ważne jest zajęcie się osobami przebywającymi w instytucjach opiekuńczych.

Ważne jest, żeby dbać o osoby, które zbliżają się do wieku senioralnego i oferować im wiele możliwości, służących jako profilaktyka. Zwracano również uwagę, że wiek nie musi przesądzać o ogólnej kondycji. Podkreślano, że na dobrą starość pracujemy całe życie (temu w dużej mierze poświęcone są działania w ramach strategii #Warszawa2030). Postulowano także prowadzenie działań wzmacniających współpracę między seniorami i osobami młodymi (choć niekiedy jest to trudne i każda z grup może zamykać się w swoim gronie).

Bardzo ważne jest – według uczestników – dbanie o kwestie urbanistyczno-architektoniczne, szczególnie w kontekście starzenia się społeczeństwa. Warto tworzyć dzielnice/ kwartały dla osób starszych, budynki międzypokoleniowe, osiedla społeczne i inne nowe struktury, w których osoby potrzebujące pomocy łatwo będą mogły ją uzyskać. Będzie to również ekonomicznie opłacalne dla miasta, pozwoli wytworzyć zintegrowaną społeczność, miejsca opieki lokalnej, gdzie łatwo będzie uzyskać, ale również dostarczyć profesjonalne wsparcie.

Istotne jest, aby projektując działania myśleć w kategoriach hierarchii potrzeb, ponieważ nawet najbardziej ambitne programy aktywizacji nie pomogą osobie, która żyje w trudnych warunkach i nie stać ją na zaspokojenie podstawowych potrzeb.

Podkreślano, że współpraca między różnymi służbami musi być premiowana czy torowana poprzez różnego rodzaju rozwiązania formalno-prawne, czyli musi istnieć do niej jakiegoś rodzaju zobowiązanie, a nie tylko motywacja. I o takie potrzebne zmiany, np. prawne, Miasto powinno zabiegać.

Zastanawiano się, na ile pomoc społeczna powinna odchodzić od dobrowolności i interweniować bardziej stanowczo, np. w kontekście przemocy domowej, w szczególności wobec dziecka.

Przywołano również problem nieciągłości działań realizowanych przez organizacje społeczne, które muszą działać projektowo, w oparciu o aktualnie przyznane środki.

Podkreślano walor horyzontalnego spojrzenia zaproponowanego w strategii. Wg uczestników potrzebne są załączniki dzielnicowe do strategii i jednocześnie kompletność strategii będzie można ocenić, gdy powstaną programy operacyjne, zarówno w ramach Strategii rozwiązywania problemów społecznych 2030, jak i w ramach Strategii #Warszawa2030.

Inne problemy, na które zwracano uwagę, a które wykraczają poza zakres strategii: zanieczyszczenie powietrza, wzrost opłat za śmieci, potrzeba poprawy jakości środowiska, trudny dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej, niewystarczająca liczba ścieżek rowerowych na których seniorzy mogliby bezpiecznie się poruszać na rowerach.

Integracja społeczna i zawodowa poprzez edukację, ochronę zdrowia, sport, kulturę – 24 marca 2021

W spotkaniu wzięło udział 19 osób – część z nich stanowili przedstawiciele Warszawskiej Rady Seniorów. Ze strony Urzędu, obok przedstawicieli Biura Pomocy i Projektów Społecznych, obecni i obecni byli przedstawiciele Biura Edukacji, Biura Kultury, Biura Polityki Zdrowotnej oraz Biura Sportu i Rekreacji Urzędu m.st. Warszawy.

Uczestnicy podkreślali, że warto wzmacniać integrację w różnych wymiarach – osób o różnym stopniu sprawności i samodzielności, sektorów, służb itd. Zastanawiali się, w jaki sposób osiągać cele strategii rozwiązywania problemów społecznych za pomocą innych sektorów, nie tylko pomocy społecznej. W jaki sposób połączyć różne inicjatywy, które dzieją się w mieście i dzięki temu dać szerszą ofertę osobie, która takiego wsparcia potrzebuje. Pracownicy socjalni w całości widzą potrzeby osób i rodzin i wiedzą co jest im potrzebne, dlatego należy ich informować o działalności innych organizacji i instytucji.

Integracja musi zachodzić między działaniami, instytucjami i ludźmi. Jeśli robimy imprezę, to ważne jest, żeby był komunikat, że impreza jest dla wszystkich, np. wszystkich, którzy lubią Mozarta. Integracja dobrze wychodzi w ramach przedsięwzięć dla rodzin. Potrzebna jest dodatkowa zachęta dla osób, które nie integrują się, często z powodu wstydu.

Grupy samopomocowe w sąsiedztwie mogą animować spędzanie czasu, zajęcia edukacyjne, kulturalne i trening ku zatrudnieniu. Mogą zaoferować wsparcie trenera w uczestniczeniu w ogólnodostępnych wydarzeniach. Zdaniem uczestników ważne jest, by

powstawały placówki samopomocowe, społeczności członkowskie – przykładem jest warszawski Dom pod Fontanną dla osób doświadczających problemów psychicznych.

Włączanie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym może ułatwić łączenie działań, wspólne projekty realizowane przez różne podmioty.

Wskazywano także, że miejsca sportu i rekreacji powinny być przestrzeniami integracji. Sport również jest dobrym elementem terapeutycznym i wspierającym proces zdrowienia. Uprawianie sportu pozwala wyznaczyć sobie cele i jednocześnie skrócić kryzysy i wydłużyć remisję. Zdrowy styl życia, jest zdaniem uczestników bardzo ważny dla osób, które są w trudnej sytuacji.

W czasie spotkania uczestnicy docenili projekt strategii, wskazując, że daje on dobry punkt wyjścia i to od nas wszystkich zależy, w jaki sposób będzie realizowany. Wiele obszarów jest wspólnych w różnych programach Miasta, ale różnie są porozkładane akcenty. Komunikacja między instytucjami jest zatem kluczowa.